

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

ANALÝZA VNÍMÁNÍ BEZPEČNOSTI OBYVATEL
OLOMOUCKÉHO KRAJE

Diplomová práce
(magisterská)

Autor: Ondřej Slíž, Tělesná výchova a sport
Vedoucí práce: Doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.
Olomouc 2015

Jméno a příjmení autora: Ondřej Slíž
Název diplomové práce: Analýza vnímání bezpečnosti obyvatel
Olomouckého kraje
Pracoviště: UP Olomouc, Fakulta tělesné kultury, Katedra
aplikovaných pohybových aktivit
Vedoucí diplomové práce: Doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.
Rok obhajoby diplomové práce: 2015

Abstrakt:

Tato diplomová práce je zaměřena na vnímání bezpečnosti obyvatel Olomouckého kraje. Popisuje historické souvislosti mající vliv na vývoj bezpečnosti, bezpečnostní strategii České republiky, policii České republiky s konkrétním zaměřením na policii Olomouckého kraje, bezpečnostní hrozby a kriminalitu.

Cílem práce je v teoretické části přiblížit pojem bezpečnost, kdo se o bezpečnost stará v našem státě a na základě čeho stát jedná v době nějakého nebezpečí.

Cílem části praktické je provedení analýzy vnímání bezpečnosti obyvatel Olomouckého kraje. Tedy jak se cítí ve svých městech a obcích, čím jsou ohroženi, kde se cítí nebo naopak necítí bezpečně, jak by přispěli k bezpečnosti.

Klíčová slova: bezpečnost, hrozba, riziko, strategie, kriminalita.

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.

Autors firsth name and Suriname: Ondřej Slíž
Title of the thesis: Analysis of the perception of public safety in Olomouc Region
Department: FTK UP, Department of Adapted Physical Activities, Department of Adapted Physical Activities
Supervisit: Doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.
The year of presentation: 2015

Abstract:

The diploma thesis focuses on public security perception in Olomouc region. It describes historical influences on the evolution of the security; response strategies; the Police of the Czech Republic, specifically the Police in the Olomouc region, threat assessment and criminality.

The goal of the theoretical section is to thoroughly describe the term “security”, with all the appropriate factors associated with the subject, such as which body of the country is responsible for the security in our country and on what basis the body responses in a case of threat.

The goal of the practical section is to analyze public security perception in Olomouc region. Public security perception is described as responses of the residents on their feeling of security in their city, on the possible threats they might face, which parts of city are secure and which are not, or their contribution to the security in their cities.

Key words: security, threat, risk, strategy, kriminality.

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval samostatně pod vedením Doc. Ing. Jaromíra Nováka, CSc., uvedl všechny literární i odborné zdroje a dodržoval zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 29. 4. 2015

.....

podpis

Děkuji vedoucímu práce Doc. Ing. Jaromíru Novákovi, CSc. za individuální přístup a cenné rady, které mi poskytl při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat všem ostatním, kteří mě provází životem a kteří i zdánlivou maličností přispěli k psaní této práce. V neposlední řadě děkuji rodině a přátelům za trpělivost a podporu při psaní této práce.

OBSAH

1	ÚVOD.....	9
2	BEZPEČNOST A ŘÍZENÍ ZDROJŮ.....	11
2.1	STRUČNÝ POHLED DO NOVODOBÉ HISTORIE.....	12
2.2	BEZPEČNOST SOUČASNOSTI.....	13
2.3	PROBLÉMY KRIZÍ.....	14
2.4	HROZBA A RIZIKO DLE ČESKÉ BEZPEČNOSTNÍ TERMINOLOGIE.....	14
3	BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	16
3.1	BEZPEČNOSTNÍ HROZBY.....	17
3.1.1	<i>Terorismus</i>	17
3.1.2	<i>Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů</i>	17
3.1.3	<i>Kybernetické útoky</i>	18
3.1.4	<i>Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru</i>	18
3.1.5	<i>Negativní aspekty mezinárodní migrace</i>	18
3.1.6	<i>Organizovaný zločin a korupce</i>	19
3.1.7	<i>Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury</i>	19
3.1.8	<i>Přerušování dodávek strategických surovin nebo energie</i>	19
3.1.9	<i>Pohromy přírodního a antropogenního původu</i>	20
3.2	VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	20
4	POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.....	22
4.1	Hlavní faktory policejní problematiky.....	23
4.2	Policejní služba veřejnosti.....	23
4.3	Policejní služba v Olomouckém kraji.....	26
4.3.1	<i>Počet vězňů ve vazební věznici Olomouc</i>	28
5	KRIMINALITA.....	29
5.1	KATEGORIE KRIMINALITY.....	30
5.1.1	<i>Násilná kriminalita</i>	30
5.1.2	<i>Mravnostní kriminalita</i>	31
5.1.3	<i>Majetková kriminalita</i>	31
5.1.4	<i>Hospodářská kriminalita</i>	31
5.1.5	<i>Latentní a zjevná kriminalita</i>	32
5.2	PREVENCE KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE.....	33
5.3	PREVENCE KRIMINALITY V OLOMOUCKÉM KRAJI.....	34
6	VYBRANÉ SYSTÉMY OVLIVŇUJÍCÍ BEZPEČNOST OBYVATEL OLOMOUCKÉHO KRAJE.....	38
6.1	OLOMOUCKÝ KRAJ.....	40
6.1.1	<i>Hrozby a rizika v Olomouckém kraji</i>	41
7	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ A VÝZKUMNÁ METODA.....	43
7.1	VÝZKUMNÁ METODA.....	44
8	VĚCNÉ HYPOTÉZY.....	45
9	VÝZKUMNÝ VZOREK.....	46
10	VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	47

11	OVĚŘENÍ VĚCNÝCH HYPOTÉZ	65
12	DISKUZE	66
13	ZÁVĚR	68
14	SOUHRN	69
15	SUMMARY	70
16	REFERENČNÍ SEZNAM	71
17	PŘÍLOHY	75

1 ÚVOD

Již z názvu je patrné, že se v této práci hodlám zabývat bezpečností obyvatel. Bezpečnost jako taková je velmi široké téma. Jen definice toho, co vlastně slovo bezpečnost představuje, není snadná. Nejen definice, ale také subjektivní vnímání bezpečnosti každého člověka vede ke spoustě otázek a zavádí do různých oblastí vědy, ekonomiky, politiky, sociálního prostředí, nebo třeba do historie.

V první, tedy teoretické části, se nachází druhá kapitola, která by čtenáře měla uvést do problematiky bezpečnosti. Shledávám podstatným vymežit pojmy bezpečnost, riziko a hrozba, aby bylo jasné, co vlastně představují, a byl zřejmý kontext. Proto jim je věnována druhá kapitola této práce. Důležitým prvkem k pochopení, co pro člověka vlastně bezpečnost představuje, je náhled do historie. Rozhodl jsem se tohle téma zařadit na úplný začátek práce. Ve druhé kapitole jsou vyzdviženy důležité body naší poměrně nedávné minulosti, které ovlivnily vnímání bezpečnosti po celém světě. Následky světových válek jsou patrné dodnes, proto je důležité hovořit o nebezpečnosti jakékoliv války, i když se našeho státu přímo nedotýká. Je to aktuální téma, které není dobré opomíjet a informovanost lidí o tom, co se děje ve světě z hlediska bezpečnosti je velmi důležitá. A nejsou to jen války a rozbroje způsobené lidským faktorem, ale také přírodní katastrofy, nemoci nebo hladomor. To vše představuje pro každého člověka na světě potencionální riziko. Od všeobecně platných celosvětově ovlivňujících bezpečnostních problémů se práce ubírá směrem k bezpečnostní strategii, která je platná pro Českou republiku. O bezpečnostní strategii se dá hovořit jako o prevenci, které představuje nejruznější strategie v boji proti hrozbám. Na základě toho vznikl oficiální dokument Bezpečnostní strategie České republiky, v němž jsou tyto strategie obsaženy a je výchozím bodem v době, kdy přijde do našeho státu nějaké nebezpečí či hrozba. Téměř automaticky se většině lidí při slovu nebezpečí dostane na mysl policie. Je to jedna ze záchranných složek v naší zemi, která má pomáhat a chránit, pokud se dostaneme do nějakého nebezpečí. Proto jsem nemohl opomenout tuto důležitou složku ve své práci. A protože je práce zaměřena na bezpečnost obyvatel v Olomouckém kraji, věnoval jsem část kapitoly o Policii ČR i policii Olomouckého kraje. K policii a k otázce bezpečnosti se automaticky váže i kriminalita. Existují nejruznější druhy kriminality i strategie v její prevenci. I tím se zabývám v teoretické části. Poslední kapitola je věnována vybraným systémům, které ovlivňují bezpečnost obyvatel Olomouckého kraje. Pro zpracování této části diplomové práce jsou stěžejní

publikace Jaromíra Nováka především Vnitřní a vnější bezpečnost státu, která udává směr této diplomové práce.

Druhá část práce je praktická (od kapitoly sedm – jedenáct). V ní se přesně odráží i název práce a to analýza vnímání bezpečnosti. Tuto analýzu jsem ještě specifikoval na obyvatele Olomouckého kraje. Výběr tohoto územního celku není nahodilý. V tomto kraji žiji, a při rozhodování o umístění výzkumu, je pro mě Olomoucký kraj jasnou volbou. Chci zjistit, jak se lidé cítí právě tady. Když jdou třeba jen po ulici nebo večer do kina. Já osobně nemám pocit, že by v Olomouckém kraji nebo třeba i konkrétně v Olomouci byla kriminalita nějak vysoká a že bych neměl v noci chodit sám po ulici. Avšak je to můj subjektivní pohled a chci vědět, jak je tomu ve skutečnosti. Pro zjištění vnímání bezpečnosti jsem zvolil dotazník. Je anonymní a to je dobrým předpokladem pro pravdivost odpovědí. Zajímá mě a dotazuji se především na pocit bezpečí v městě či obci, ve které respondent bydlí. Dále co pro ně představuje největší nebezpečí, ale také jestli byli například obětí trestného činu nebo svědkem.

Cílem této práce je tedy analyzovat vnímání bezpečnosti lidí bydlících v Olomouckém kraji. Dílčími cíli praktické části je zjistit, jestli můžeme očekávat pomoc od našich spoluobyvatel v případě, že se dostaneme do nesnází, dále jejich největší obavy a co jsou ochotni pro zlepšení bezpečnosti udělat. Samozřejmě také zpracovat informace týkající se problematiky bezpečnosti ve všeobecné rovině a zaměřit se na Policii ČR v Olomouckém kraji. Tohle téma jsem si vybral, protože mě zajímá problematika kriminality a chtěl bych se tomuto oboru věnovat jako svému budoucímu povolání.

2 BEZPEČNOST A ŘÍZENÍ ZDROJŮ

Mezi základní potřeby každého jedince patří pocit bezpečí. Bezpečnost, ale i nebezpečnost provází lidstvo celou historií. Také utváří podmínky pro rozvoj a zachování existence. Vždy musel člověk a musí dbát o svoji bezpečnost. Pokud bychom chtěli pojem bezpečnost nějakým způsobem definovat, musíme pamatovat, že je to pojem proměnlivý a má bohatou historii. Jiná je bezpečnost v dnešní době, a jiná byla v minulosti. Oproti dřívějšímu se dnešní člověk musí potýkat s mnoha vyspělými technickými prostředky a technologiemi, které kdysi vůbec nemusel řešit, a dříve zase existovaly bezpečnostní hrozby, které se dnes řeší mnohem snadněji a nepředstavují tak velké riziko jako tehdy. Bezpečnost můžeme rozlišovat na subjektivní a objektivní, obecnou a specifickou. Svým obsahem je velmi proměnlivým „míšencem“ co se týče její obecnosti či konkrétnosti. Lze ji chápat totiž velmi obecně v rámci společnosti, ve které je důležitým znakem spokojenosti, ale také je důležitým pojmem pro řídicí pracovníky všeho druhu. Dle Nováka (2014) je „*Bezpečnost stav, kdy hrozby a rizika jsou pro systém na co nejnižší možné úrovni. Bezpečnost vyžaduje řízení, není nahodilostí.*“ Hybnou silou pozitivního vývoje společnosti jsou lidské, finanční, materiální, informační a časové zdroje, zároveň však mohou představovat omezení a negativní až destruktivní sílu (Galvas, 2007).

Pro bezpečný vývoj společnosti jsou důležitá řešení některých zásadních problémů. Bezpečnost má v globalizovaném světě tyto základní oblasti:

- Individuálně lidskou
- Zdravotní
- Obecně sociální
- Obecně kulturní
- Politickou
- Ekonomickou
- Potravinovou
- Vojenskou
- Ekologickou
- Kybernetickou a další (Novák, 2014).

2.1 Stručný pohled do novodobé historie

Zásadními mezníky v novodobé historii jsou obě světové války, které měly obrovský vliv na vývoj historie. Lidstvo si prošlo ve dvacátém století válkami, jejichž rozsah a důsledky předčily všechny dřívější. První světová válka trvala 4 roky, zapojilo se do ní 38 států a padlo 10 milionů mužů ze 70 mobilizovaných vojáků. Druhá světová válka trvala o 2 roky déle se zapojením 61 států a zahynulo v ní přes 50 milionů lidí. Tyto číselné údaje se v jednotlivých literaturách různí. V první světové byla použita letadla, bojové chemické látky, v druhé už to byly jaderné zbraně. Obě změnila vývoj a rozvoj celého lidstva, předurčily budoucnost obyvatel planety v mnoha směrech a důsledky jsou patrné dodnes. Tyto následky jsou negativní, ale nemůžeme popírat, že ovlivnily některé věci i v pozitivním slova smyslu. Podmínky pro bezpečnost byly v poválečném období ovlivněny vznikem socialistických států a rozdělením světa na dvě protikladné soustavy. Rozdělení přineslo řadu pokrokových výsledků, ale také řadu záporů. Záporné vztahy mezi tehdejšími SSSR a USA se označovaly za dobu „studené války“. Vývoj války ukázal na sílu Sovětského svazu a jeho snahu rozšířit svůj vliv ve světě. Takové snahy jsou vlastní mocnostem a jejich touze po ovládnutí světa. Bylo tomu tak v historii a je tomu tak i dnes (Galvas, 2007).

Z pohledu bezpečnosti je otázka jaderných zbraní a jaderné války velmi závažná. Zabýval se jí ve své knize „Přemýšlení o nemyslitelném“ Herman Kahn, který byl v šedesátých letech 20. století považován za jednoho z hlavních stratégů ministerstva obrany USA. Řadu let přemýšlel, jak jaderné válce zabránit, jak ji vést, přežít a jak ji ukončit. Pokládal si ale také otázky typu: „Kolik milionů amerických životů by byl americký prezident ochoten obětovat svému pevnému postoji v různých krizích, které se mohou vyskytnout?“ nebo „Kolik evropských, sovětských a jiných životů by americký prezident riskoval?“ (Novák, 2014). Vyjadřoval také problémy blízké budoucnosti o větším nebezpečí náhodné války, vnitropolitických problémech, komplikované kontrole rozšiřování zbraní nebo o příležitosti k vydírání, pomstě a dalších zlomyslnostech mezi státy. Dříve znamenalo mít zbraně (nejen ty jaderné), mít moc, které se ostatní státy obávaly a zaručovalo to jakýsi mír, i když velmi křehký. Vlastně i dnes jsou jaderné zbraně prostředkem zastrašování (Novák, 2014).

Podle odborníků bylo lidstvo již několikrát na pokraji třetí světové války a také tvrdí, že by mohlo jít o válku poslední z důvodů nasycení jadernými zbraněmi, která je sedmkrát vyšší, než je potřeba ke zničení zeměkoule. Na přelomu devadesátých let

nastoupila nová demokracie – nový či jiný potenciál pro bezpečí a zároveň nebezpečí (Galvas, 2007).

2.2 Bezpečnost současnosti

V dnešní době je velmi složité předvídat, kam bude směřovat vývoj společnosti a celého světa, který je stále méně stabilní a z nejrůznějších příčin může i zdánlivě malý konflikt vyústit ve větší či dokonce ve válku. Svět je stále více globálně propojen, ale nemusí to znamenat zabránění konfliktu. Znepokojivý je především vývoj na Blízkém a Středním východě, na Ukrajině, v severní Africe a bohužel i v Evropě. Tyto státy, ať už mají jakékoliv cíle, nejspíš nedomýšlejí širší nebezpečné souvislosti v přítomnosti a budoucnosti. Pokud budeme na svět nahlížet omezeně, bude to vždy špatně a historie válečných konfliktů se bude opakovat (Novák, 2014).

Náš dnešní tzv. demokratický svět znamená rozdělení USA, Evropa, které mají právo konat dle svých rozhodnutí, a Rusku je konání dle jeho rozhodnutí upíráno. V následujícím textu je nastin názorů ze strany Ruska:

- Zdá se, že za událostmi na Ukrajině stojí USA, které jako jediná síla mají prospěch z eskalace konfliktu
- Existují tři scénáře událostí ve střednědobé perspektivě: optimistický - a málo pravděpodobný - vzájemně výhodná světová globalizace); katastrofický – krach anglosaského finančního systému a rozpad světa na řadu uzavřených hospodářských oblastí; inerciální scénář – zachování stávajícího pořádku na účet požívání periferních zemí
- Liberální ideologie vytváří planetární rizika – kořistnictví a ničení celých národů
- Strategie USA dominovat tomuto světu v různých teritoriích a také oblastech, jako je finanční, obchodní a vojenská
- Strategie globálního dominování v podstatě přestala fungovat – vliv zemí BRICS na svět
- USA se pokusí dostat z pasti ven rozpoutáním globální války
- Vedení války ze strany USA nepřímými metodami – taktikou podplácení a klamání vládnoucích elit
- Cílem USA na Ukrajině je odtržení země od Ruska zejména v oblasti geostrategické a surovinové
- Nebezpečí globální války v Evropě

- Potřeba vytvoření světové protiválečné koalice s cílem postavit se americké agresi a také vytvořit ekvivalent západního finančního systému
- Američtí stratégové sázejí na zhroucení Ruska podněcováním vnitřních sociálních a etnických konfliktů
- Ekonomika Ruska musí být zaštitěna světovým finančním trhem, aby mohla řešit vnitřní problémy v této oblasti
- Je nutno konsolidovat společnost v zemi
- Odmítání konfrontace a soutěžení jako motorů ekonomického růstu, investovat ne do války, ale do vědy, medicíny a vzdělávání (Novák, 2014).

2.3 Problémy krizí

Již několik se mluví o současném dění ve světě, jako o době krizí. Zřejmě je to pravdivé tvrzení, avšak krize jsou společnosti imanentní a slouží i jejímu rozvoji. Bývají hybnou silou vývoje, ale jen dokud nejsou příliš ničující. Následující krize jsou považovány za hlavní.

- Finanční krize,
- hospodářská krize,
- zemědělská a půdní krize,
- zdravotní krize,
- politickou krizi,
- sociálně-kulturní krize,
- lidská a mezilidská krize,
- časová krize,
- informační a dezinformační krize (Novák, 2014).

2.4 Hrozba a riziko dle české bezpečnostní terminologie

Hrozba a riziko jsou běžně a obecně využívané pojmy českého jazyka, které se běžně používají v hovorové mluvě, v politice i mezi žurnalisty. Ne vždy se používají v základním slova smyslu. Existují a používají se třeba jako metafory. Všeobecně jsou tyto dva pojmy dobře uchopeny. Definují si je obory jako informační technologie, management i ekonomie. V základním a původním smyslu, tedy v oboru bezpečnostních studií už ale riziko a hrozba tak dobře definovány nejsou. A to dokonce

ani ve strategických dokumentech NATO nenajdeme oba termíny nijak definované. Zkrátka se předpokládá, že jsou tak běžné a zažité, že není potřeba je přesně specifikovat. Otázkou je, jestli by to nemohlo v některých případech představovat problém (Zeman, 2014).

V českých bezpečnostních dokumentech a odborných textech jsou pojmy „hrozba“ a „riziko“ často nesprávně a protikladně objasňované. Ani český právní jazyk v tomto problému příliš nepomáhá. Ústavní zákon o bezpečnosti ČR č. 110/1998 Sb. pouze na jednom místě používá výrazu „nebezpečí“ a výrazy „riziko“ ani „hrozba“ neobsahuje. První práce, která se výslovně zabývá přesnou terminologií oboru, je zpráva výzkumného projektu ÚMV z roku 1996. Bohužel se však i v tomto dokumentu někde uplatňuje souřadně, ba i libovolně bez potřebné odlišnosti (Zeman, 2014).

„Pojem ohrožení se často považuje za synonymum pojmu riziko, občas se chápe jako vyšší stadium rizika“ (Zeman, 2014, 82). „Riziko je možné nebezpečí, že neproběhnou předpokládané jevy a rovněž je pojmem pro označení samotných jevů, které jsou spojeny s takovým nebezpečím ... Podle stavu připravenosti subjektu na riziko je možné rozlišovat rizika nepředpokládaná a předpokládaná (vědomá). Při jejich výskytu se mlčky očekává šťastný konec. ... Bezpečnostní rizika (rizika bezpečnosti) jsou stavy bezpečnostní situace..., jejichž projevy mohou přivodit ohrožení subjektu bezpečnosti. ... Rizika mají různou míru pravděpodobnosti výskytu a rovněž různě dlouhou cestu, kterou musí překonat od aktivace k přerodu v ohrožení (Zeman, 2014).

3 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY

Věnovat se bezpečnostním otázkám je více než důležité i v době míru. Preventivně tvořit nejrůznější strategie v boji proti hrozbám přináší potom v případě ohrožení rychlou a efektivní pomoc a řešení problému. O bezpečnost občanů se stará stát. Je to jedna z jeho základní funkce. Proto vznikla Bezpečnostní strategie České republiky, která je základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR. Strategie musí být stále aktualizovaná. Poslední aktualizace byla zpracována v roce 2003. Na podzim roku 2010 však na svém summitu NATO v Lisabonu přijetím Lisabonské smlouvy získala Evropská unie nový institucionální rámec – novou Strategickou koncepci. ČR toto zaznamenává a na základě Bezpečnostní strategie z roku 2003 vyvíjí s ohledem na novou koncepci strategie nové. Rozdíl lze spatřit v tom, že nejdříve jsou popsány hodnoty a zájmy, současné bezpečnostní prostředí a to i trendy, hrozby a jejich možné dopady. V další části jsou stanoveny přístupy k těmto hrozbám (MZVČR, 2015).

„Bezpečnostní strategie České republiky (ČR) je tedy základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR, na který navazují dílčí strategie a koncepce.“ Tento dokument zpracovává Kancelář prezidenta republiky a Parlament ČR. Dále se na dokumentu podílela bezpečnostní komunita ČR, ve které najdeme státní i nestátní sféry.

Dle Ministerstva zahraničních věcí České republiky (2015). Je „základní hodnotový a právní rámec pro tvorbu a uplatňování Bezpečnostní strategie ČR představuje ústavní pořádek ČR, zejména Ústava ČR, Listina základních práv a svobod a ústavní zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky, v platném znění. Nedílnou součástí právního rámce jsou zákony navazující na ústavní pořádek ČR a dále spojenecké a další mezinárodní závazky vycházející z členství ČR v Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO), Evropské unii (EU), Organizaci spojených národů (OSN) a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).“

Aktualizovaná Bezpečnostní strategie z roku 2003 samozřejmě zohledňuje proměny bezpečnostního prostředí – euroatlantický prostor. Cílem je co nejefektivnější využívání všech nástrojů pro účely bezpečnosti.

Bezpečnostní strategie ČR představuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice a nástroje ČR při zajišťování své bezpečnosti:

- „Východiska bezpečnostní politiky ČR“ formulují principy, na nichž je bezpečnostní politika ČR založena.

- „Bezpečnostní zájmy ČR“ definují životní, strategické a další významné zájmy ČR.
- „Bezpečnostní prostředí“ identifikuje nejvýznamnější trendy, faktory a konkrétní hrozby v bezpečnostním prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy.
- „Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR“ vymezuje přístupy k ochraně bezpečnostních zájmů ČR a specifikuje multilaterální a národní nástroje jejich prosazování, včetně stručného popisu bezpečnostního systému ČR (MZVČR, 2015).

3.1 Bezpečnostní hrozby

Pokud bychom analyzovali bezpečnostní prostředí České republiky, identifikujeme specifické hrozby pro její bezpečnost. ČR zahrnuje mezi možné hrozby i ty, u kterých nepředpokládáme přímý dopad na bezpečnost naší republiky, avšak ohrožují naše spojence. To vyplývá z faktu, že je ČR zodpovědný člen mezinárodních organizací.

3.1.1 Terorismus

Je užití násilí nebo hrozby násilím s cílem zastrašit protivníka a dosáhnout politických cílů. Terči teroristických akcí jsou většinou civilisté. Mezi teroristické metody patří atentáty, bombové útoky, únosy osob nebo dopravních prostředků a další násilné akty. Akty násilí bývají plánovány tak, aby u veřejnosti vyvolaly pocit strachu a nejistoty. Někdy má terorismus podobu vydírání s cílem dosáhnout splnění konkrétních politických požadavků. Vedlejším účelem teroristických akcí je také získání publicity (Novák, 2014), (Ganor, 2013).

Teroristických metod používají zejména skupiny ultrapravicové, ultralevicové, náboženské, národnostně vymezené či revolucionářské. Takovéto nestátní teroristické skupiny mají obvykle malý počet členů, omezené zdroje a do povědomí veřejnosti se snaží dostat násilnými útoky prováděnými taktikou „udeř a uteč“ (Ganor, 2013).

3.1.2 Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky uvádí, že někteří státní i nestátní aktéři usilují otevřeně či skrytě o získání zbraní hromadného ničení a jejich nosičů. Šíření těchto prostředků může mít závažné důsledky pro bezpečnost v euroatlantickém prostoru. Specifickou hrozbu pak představuje možné použití balistických řízených střel

a řízených střel s plochou dráhou letu nesoucích konvenční nebo nekonvenční nálož. Schopnost těchto prostředků zasáhnout z velké vzdálenosti území ČR nebo jejich spojenců klade vysoké nároky na aktivní i pasivní protipatření (MZVČR, 2015).

3.1.3 Kybernetické útoky

Kybernetický útok je útok skupiny hackerů. Může mít celou řadu motivací, ať už se může jednat o pouhou snahu dokázat, že lze nějakou úroveň zabezpečení různých on-line systémů prolomit, přes kriminální činy, až k organizovaným akcím různých vlád. Pro kriminální účely se často páchají tyto útoky prostřednictvím tzv. zombie botů, tedy na dálku ovládaných sítí nakažených počítačů. Kybernetické útoky mohou být páchany často skrytě a vypátrání viníků je v řadě případů velmi složité (Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období 2015 - 2020, 2015 [online]).

Dne 19. října 2011 přijala vláda České republiky usnesení č. 781 o ustavení Národního bezpečnostního úřadu gestorem problematiky kybernetické bezpečnosti a zároveň národní autoritou pro tuto oblast. Přílohou usnesení je Statut Rady pro kybernetickou bezpečnost. Na základě přijatého usnesení vzniklo Národní centrum kybernetické bezpečnosti (NCKB), jako součást Národního bezpečnostního úřadu, se sídlem v Brně.

Úlohou centra je koordinace spolupráce na národní i mezinárodní úrovni při předcházení kybernetickým útokům i při návrhu a přijímání opatření při řešení incidentů i proti probíhajícím útokům (Národní centrum kybernetické bezpečnosti, 2015 [online]).

3.1.4 Nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru

Nevyřešené konflikty se všemi negativními důsledky mohou mít přímý i nepřímý vliv na bezpečnost ČR. Neřešené spory etnického, teritoriálního nebo politického a ekonomického charakteru mají potenciál vyústit do ozbrojených konfliktů či svádět některé státy k budování sfér vlivu a zároveň oslabovat mechanismy kooperativní bezpečnosti i politické a právní závazky v oblasti evropské bezpečnosti (MZVČR, 2015).

3.1.5 Negativní aspekty mezinárodní migrace

Negativním jevem je zejména nelegální migrace a její možné důsledky, například napojení na organizovaný zločin. Pozitivní přínosy legální migrace pro kulturní, politický a ekonomický rozvoj společnosti může oslabit nedostatečná integrace

přistěhovalců. Ta může být zdrojem sociálního napětí, které může ústit například v nežádoucí radikalizaci členů přistěhovaleckých komunit (MZVČR, 2015).

3.1.6 Organizovaný zločin a korupce

Širší rozměr získává v současném bezpečnostním prostředí organizovaný zločin, který prostřednictvím obchodních i osobních vztahů překračuje hranice států. Narůstá schopnost kriminálních sítí narušovat instituce a hodnoty právního státu, infiltrovat orgány státní správy a ohrožovat bezpečnost občanů. Často se tak děje prostřednictvím korupce. Organizovaný zločin společně s korupčními praktikami může nabýt podoby vlivových, klientelistických, nebo korupčních sítí a vést k podkopání samotných základů společnosti. Výsledkem může být ztráta důvěry občana v poctivost a nestrannost fungování veřejných institucí, pokřivení tržních vazeb, ekonomický úpadek a destabilizace státu. Nejasná hranice mezi politickou a kriminální motivací živenou korupcí navíc často vede k propojování struktur organizovaného zločinu s teroristickými sítěmi (MZVČR, 2015).

3.1.7 Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury

Kritická infrastruktura představuje klíčový systém prvků, jejichž narušení nebo nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva nebo ekonomiku státu. S ohledem na vysoký stupeň vzájemného propojení jednotlivých odvětví je kritická infrastruktura ohrožena komplexně, a to přírodními, technologickými a asymetrickými hrozbami. Zejména funkčnost energetické infrastruktury je ohrožována jak politickými tlaky, tak hrozbami s kriminální podstatou. Příkladem těchto ohrožení jsou politicky motivované manipulace s dodávkami strategických surovin, vstup cizího kapitálu s potenciálně rizikovým původem a cíli do kritické infrastruktury ČR, sabotáže či hospodářská kriminalita (MZVČR, 2015).

3.1.8 Přerušení dodávek strategických surovin nebo energie

V rychle se měnícím globálním světě získávají otázky zajištění energetické a surovinové bezpečnosti stále větší význam. Soutěžení o přístup ke zdrojům strategických, zejména energetických surovin, se stává nedílnou součástí mezinárodních vztahů. Prioritou je vytvářet předpoklady pro nepřerušované diverzifikované dodávky strategických surovin a v domácím prostředí pak předpoklady pro stabilní dodávky elektrické energie a pro tvorbu strategických rezerv státu. Rostoucí důležitost má

i oblast potravinové bezpečnosti a zajištění přístupu ke zdrojům pitné vody (MZVČR, 2015).

3.1.9 Pohromy přírodního a antropogenního původu

Extrémní projevy počasí a pohromy přírodního a antropogenního původu mohou mít kromě ohrožení bezpečnosti, životů a zdraví obyvatel a jejich majetku a životního prostředí dopad také na ekonomiku země, zásobování surovinami, pitnou vodou či poškození kritické infrastruktury. Šíření infekčních nemocí s pandemickým potenciálem zvyšuje zranitelnost populace a klade větší nároky na ochranu veřejného zdraví a zajištění poskytování zdravotní péče (MZVČR, 2015).

3.2 VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY

Existují jednotlivé Bezpečnostní strategie, ta z roku 1991 obsahuje jen text, který popisuje bezpečnostní politiku jen obecně. Další strategie z let 2001 a 2003 obsahují také obecnou definici bezpečnostní politiky, avšak také východiska pro bezpečnostní politiku ČR. Zahraniční, obranná, hospodářská a vnitřně bezpečnostní politiky jsou ty, které svou vzájemnou soudržností zajišťují bezpečnost České republiky. Jsou si rovnocenné a vzájemně se podporují.

Východiska pro Bezpečnostní strategii z roku 2011 jsou demokratické tradice předválečného Československa, problémy geopolitického ukotvení samostatného státu od jeho vzniku přes rok 1939 a 1968, totalitní minulost se všemi společenskými důsledky, Obnovení svobody a demokracie po roce 1989, vstup do NATO a preference demokratických hodnot v politice. Tato strategie nedefinuje Bezpečnostní politiku jako celek, ale definuje jen prostředky jejího naplňování, za které pokládá bezpečnostní systém, zahraniční politiku, obrannou politiku, politiku v oblasti vnitřní bezpečnosti a hospodářskou politiku (MZVČR, 2015).

Bezpečnostní strategie z roku 2003 definuje bezpečnost jako „stav, kdy jsou na nejnižší míru snížena bezpečnostní rizika ohrožující ČR, její občany, majetek, životní prostředí a další definované zájmy, komplexní přístup k bezpečnosti.“ Bezpečnost nelze vnímat jako problém jednoho státu, pilířem bezpečnosti ČR je členství v NATO, zapojení se do EBOP – Evropská bezpečnostní a obranná politika obsahuje souhrn opatření a kroků, jejichž cílem je zajistit vnitřní a vnější bezpečnost, obranu a ochranu občanů a státu, realizuje se prostřednictvím zahraniční, obranné

a hospodářské politiky a politiky v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejné informovanosti, které jsou navzájem provázané (MZVČR, 2015).

Definice bezpečnostní politiky je velmi podobná definicím Bezpečnostních strategií z let 2001 a 2003, podstatnější rozdíly nalezneme v Bezpečnostní strategii z roku 1999. Východiska pro bezpečnostní politiku se liší v obou Bezpečnostních strategiích z let 2001 a 2003, kdy aktuálnější verze Bezpečnostní strategie klade důraz na zapojení do evropské bezpečnostní a obranné politiky (MZVČR, 2003).

Bezpečnostní strategie České republiky z roku 2011 sdílí východiska své předchůdkyně z roku 2003, ale v novém kontextu je rozvíjí. Nejvíce se od ní liší v tom, že pojímá bezpečnostní otázku uceleně. Nejdříve definuje naše hodnoty a zájmy a následně popisuje současné bezpečnostní prostředí, včetně trendů a hrozeb i jejich možných dopadů na naše zájmy. Ve druhé části pak stanovuje přístupy, jak těmto hrozbám čelit — s využitím všech možných národních, bilaterálních i multilaterálních nástrojů. Má ambici být koncepčním dokumentem s platností na minimálně pět let (MZVČR, 2011).

Celá řada východisek a hrozeb identifikovaných v Bezpečnostní strategii 2011 zůstává v platnosti. I nadále zůstává riziko přímého vojenského napadení našeho území nízké. Avšak zvyšující se závažnost nevojenských hrozeb, jako je například přerušování dodávek strategických surovin, negativní aspekty mezinárodní migrace, riziko rostoucí globální nerovnosti, nebo závažná hospodářská a finanční kriminalita, překračují hranice a omezují schopnost ČR reagovat samostatně. Při řešení těchto globálních hrozeb a výzev vnímám jako nezastupitelnou roli systému OSN s jeho důrazem na principy kolektivní bezpečnosti (MZVČR, 2015).

4 POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti plní v naší zemi Policie České republiky, která především chrání bezpečnost a pořádek ve společnosti, prosazuje zákonnost, chrání práva a svobody osob, preventivně působí proti trestné a jiné proti právní činnosti a potírá ji, usiluje o trvalou podporu a důvěru veřejnosti. Běžný výkon služby Policie ČR je stanoven zákonem číslo 273/2008 sb. (Novák, 2014).

Policistou by se měl stát takový občan, který chce ve svém životě zastávat a ctít zákon, přistupovat spravedlivě a individuálně ke každému občanovi. Toto povolání je určitě velmi náročné po všech stránkách a proto si zaslouží patřičný respekt.

V současné době se Česká republika jako prakticky všechny moderní státy, bez ohledu na to zda jsou demokratické či nedemokratické, vyrovnávají se skutečností, že obyvatelstvo, které žije na jejich území, není z etnického, jazykového, kulturního, národnostního, náboženského a rasového hlediska jednotné. Česká republika se počítá mezi ty státy, které jsou etnicky, národnostně, popřípadě jinak nestejnorodé. Existence multikulturní společnosti má mnoho podob a jednou z nich je i každodenní občanský život na ulici, na pracovišti, kulturní a hospodářský život apod. Policie, která je sborem nejvíce exponovaným z hlediska přímého kontaktu se společností, s realitou každého dne, by měla znát základní pravidla práce v podmínkách společnosti (MVČR, 2015).

Vztah mezi policií a veřejností není dobrý jen sám o sobě, nýbrž má i pozitivní důsledky pro praxi, proto se touto problematikou zabývají i mnozí odborníci z řad policie ČR (Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2003).

Policie je jednou z institucí, jejíž chování má na atmosféru české společnosti vliv. To platí v současnosti a bude to platit i v budoucnu. Velmi významné bude to, do jaké míry bude policie schopna reagovat na nové podněty a zaujímat vůči nim zodpovědné stanovisko. Potřeba vzdělávat se v problematice menšin a ve složitosti společnosti vůbec bude vždy aktuální.

Policie si v naší společnosti vytvořila již takové postavení, že si nelze představit, že by zde nepůsobila. A však úspěšnost policejní práce také závisí ve značné míře na ochotě občanů pomáhat policii v boji se zločinem. Proto je velice nutné posílit spolupráci mezi policií a společností.

Policie poskytuje společnosti službu, kterou má společnost právo hodnotit. Společnost také může, když je to nutné, požadovat vysvětlení. Je velmi důležité si

uvědomit, že právě otevřenost vede k lepšímu vzájemnému pochopení a důvěře. Nejčastějšími formami bude především vzájemné informování, pořádání odborných i neodborných diskusí a seminářů, vzdělávací programy pro veřejnost apod.

4.1 Hlavní faktory policejní problematiky

4.2 Policejní služba veřejnosti

Community policing (policejní služba veřejnosti) je pojem, zastřešující často velmi různé postupy práce policie zohledňující aktivní komunikaci s veřejností. Výsledky spolupráce se mohou projevit jak v oblasti prevence kriminality, tak ve zvýšení efektivity každodenního života policejní práce při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti (MVČR, 2015).

Policejní strategie se již neomezuje na obecné a neměnné cíle, ale stále více se snaží klást důraz na další poptávku veřejnosti. Tato koncepce policejní práce se zaměřuje na součinnost při řešení příčin kriminality, aby tak předešla vysokým nákladům při odstraňování jejich důsledků. Při zjišťování poptávky veřejnosti je důraz kladen na využití možností, které skýtá každodenní pobyt policistů mezi občany (Policie ČR, 2015).

Filozofie „community policing“ nevidí policii pouze jako „trestní“ službu pro zločince všeho druhu, ale především jako službu veřejnosti. Toto staronové pojetí policejní práce, které doplňuje a usnadňuje standardní policejní postupy, vychází zejména z následujících principů:

- Za bezpečnost a veřejný pořádek není odpovědná pouze policie, nýbrž celá veřejnost. Instrukce a občané přijímají i díky tomuto policejnímu přístupu svůj díl odpovědnosti za kvalitu života v místě svého bydliště. Hodnoty aktivní občanské společnosti tak postupně nahrazují přetrvávající lhostejnost občanů k věcem veřejným (Policie ČR, 2015),
- v okrsku vykonává pěší hlídku stále stejný policista, který se stará o jeho bezpečnost (občan osobně zná svého policistu) (Policie ČR, 2015),
- policie vede své partnery k společnému řešení trestné činnosti a současně usiluje o eliminaci příčin jejího výskytu (prevence předchází represí) (Policie ČR, 2015),

- policie pravidelně informuje veřejnost o bezpečnostní situaci a při plánování své činnosti bere pravidelně v úvahu potřeby a očekávání občanů vyjádřené pravidelnými průzkumy spokojenosti (policie je službou veřejnosti) (Policie ČR, 2015).

Etický kodex Policie České republiky

Příslušníci Policie České republiky, vědomi si svého poslání, spočívajícího ve službě veřejnosti, založeného na úctě a respektu k lidským právům. Vykonávat svoji činnost nestraně, přistupovat spravedlivě a individuálně ke každému občanovi. Při plnění svých povinností se snaží o maximální spolupráci s veřejností a jeho vystupování by mělo vzbuzovat důvěru a úctu k jeho funkci, kterou mu společnost svěřila (Novák, 2015).

Multikulturní prostředí a multikulturismus

Je výrazem pro situaci, kdy se v rámci jednoho území setkávají dvě nebo více kultur. Snad každá země má své národnostní problémy a své migranty, cizince, uprchlíky, azylanty apod. Současnost lze proto více než jindy oprávněně nazývat érou „faktického multikulturalismu“ (Jakoubek, 2005).

Multikulturní prostředí a Policie České republiky

Mnoho faktorů v současné společnosti ČR nasvědčuje tomu, že je zapotřebí v celém systému vzdělávání klást stále větší důraz na zařazení takových témat a užívání takových metod, které budou působit ve prospěch multikulturní chápavosti a tolerance (Policie ČR, 2015).

Podle statistik MV ČR a PP ČR počet rasově motivovaných trestných činů stále výrazně stoupá, ale dle vyjádření zmocněnce vlády pro lidská práva se rasismus daří stále více potírat. Stále častěji jde o případy takzvaného skrytého rasismu a nacionalismu, který se projevuje latentní nenávisť vůči jiné rase či národu – a to nejen u veřejností, ale i mezi policisty. Proti takové situaci je nutné efektivně zakročovat (Jakoubek, 2005).

Existence multikulturní společnosti tak s sebou nese fakt, že pracovníci Policie ČR se setkávají ve své praxi nejen s občany ČR, ale stále častěji s občany menšin a jiných národností jako jsou Romové, Ukrajinci, Slováci, Vietnamci, Číňané, Bulhaři, Rusové, apod. (Jakoubek, 2005).

Mnohé kulturní, etnické, jazykové či jakékoliv jiné menšiny mají odlišný systém komunikačních norem, vzorců chování, tradic a obecného životního stylu. Tato společnost může někdy způsobit, že se chování příslušníků těchto menšin může jevit minimálně jako neobvyklé. Policisté proto musejí být schopni pracovat v souladu nejen s principem vázanosti zákonem, ale i s principem etnické neutrality (Jakoubek, 2005).

Veškerá činnost policie a výkon jejich pravomoci se musí opírat o Ústavu ČR a platné zákony a musí se odehrávat v jeho mezích. Toto platí obecně ve vztahu k občanům ČR i ve vztahu k cizincům a k menšinám na území ČR (Policie ČR, 2015).

Policie ČR je policií státu, který vychází z občanského principu, tedy rovnosti všech, bez ohledu na etnickou, jazykovou, rasovou, národnostní a náboženskou příslušnost osob. Z této skutečnosti vyplývá, že v tomto ohledu musí policisté při výkonu své pravomoci zachovávat neutrální stanovisko (Policie ČR, 2015).

Policie a lidská práva

V ideálním světě nebude policie zapotřebí. Společnost dosáhne pořádku prostřednictvím dohody a vzájemné tolerance pod vedení skutečné autority. Nebude třeba fyzického nátlaku ani jeho hrozby. Ale lidská zkušenost ukazuje, že vznešené ideály samy o sobě jsou příliš slabé a ideální společenské podmínky se přirozeně nedaří nastolovat a udržovat nikde na světě. Proto existují zákony a nástroje jejich prosazování, jimiž jsou ve většině zemí policie a trestně právní postupy (Ústavní zákon 2/1993 Sb., 1993).

Lidská práva jsou chráněna mezinárodními právními předpisy, ústavami a zákony států. Policie je orgánem činným v trestním řízení, což znamená, že má za povinnost prosazovat a respektovat zákony, které chrání lidská práva. Všechny země musí zajistit, aby jejich ústavy a zákony byly v souladu s jejich mezinárodními závazky podle mezinárodního práva na podporu a ochranu lidských práv (Krejčí, 2011).

Vliv médií na obraz policie v očích české společnosti

Kvalitní informace jsou pro správné fungování společnosti velmi důležité, stejně tak jako schopnost kritického přístupu k nim. Vliv mediálního působení lze vysledovat zejména ve faktu rozdílného hodnocení dvou skupin trestných činů. Zatímco vraždy či znásilnění jsou mediálně atraktivní samy o sobě a to pokud možno co nejdříve po jejich spáchání, o vloupání a krádežích se z médií dozvídáme většinou až ve chvíli, kdy došlo k odhalení nějaké organizované skupiny, zloděje po dlouhé sérii vloupání

apod. Proto může být veřejností předpokládaná úspěšnost policie v prvním případě podhodnocena (častěji se dozvíme o spáchání vraždy, nežli o jejím vyřešení), zatímco ve druhém případě naopak nadhodnocena (o dopadení organizované skupiny kapsářů se dozvíme častěji, nežli o jednotlivém případě kapesní krádeže) (Trávníčková, 2011).

Je nutno dodat, že úroveň poskytování informací je někdy nízká. Novináři mnohdy nemají o problematice, které referují hlubší znalosti, a tak dochází ke zkreslování informací. Převaha negativních zpráv, má i negativní důsledky i pro obraz policie v očích veřejnosti (Zeman, 2010).

4.3 Policie v Olomouckém kraji

Počátkem ledna 2010 vznikla nová organizační složka Policie České republiky Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje. Dlouho očekávaná nová policejní struktura tak odpovídá současnému územnímu rozložení Olomouckého kraje. V současnosti Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje zahrnuje pět územních odborů. Územní odbor Jeseník, Šumperk, Olomouc, Prostějov a Přerov (Policie ČR, 2015).

Obrázek 1. Územní odbory Policie ČR Olomouckého kraje (Policie ČR, 2015).

Dotace, které stát poskytl na provoz Policie ČR

Dotace je formou poskytnutí určitého množství finančních prostředků, nejčastěji ze státního rozpočtu. Může a nemusí být stanovena na konkrétní účel. Obecně je

program nazýván dotací, pokud spolufinancuje podíl 80-ti a více procent investičních nákladů projektu. Pojmy dotace a grant ale bývají často významově zaměňována (Ministerstvo financí ČR, 2015).

Rok 2013, 2014 = upravený rozpočet; rok 2015 = schválený rozpočet

Roky	Policie ČR celkem (kč)	KŘP Olomouckého kraje (kč)
2013	28 593 739 206	1 119 576 626
2014	29 720 819 476	1 165 551 429
2015	29 565 822 613	1 087 438 522

Tabulka 1. Dotace Policie ČR 2013 – 2015 (Policejní prezidium ČR, 2015).

Roky	Policie ČR celkem	KŘP Olomouckého kraje
2013	38 172	1 660
2014	38 839	1 684
2015	40 000	1 710

Tabulka 2. Počet příslušníků policie ČR (Policejní prezidium ČR, 2015).

Celkový počet policistů v České republice je 40 000 a od roku 2013 do začátku roku 2015 vzrostl o necelé dva tisíce. V Olomouckém kraji je 1 710 policistů od roku 2013 do začátku roku 2015 zvýšil o 50 členů. Mohou existovat dohady, proč se tento početní stav policistů zvyšuje. Zda je to způsobené zvýšením trestných činů nebo se zvýšili nároky na jednotlivé policisty, kteří by danou funkci bez posílení nezvládli.

Česká republika měla k 31. března 2015 10 538 275 obyvatel (ČSÚ, 2015). Srovnáme-li počet obyvatel s početním stavem policistů, po zaokrouhlení nám vyjde, že na jednoho obyvatele České republiky připadne 0,004 policisty. V Olomouckém kraji žije 636 356 obyvatel (ČSÚ, 2015). Ve srovnání s počtem policistů, by na jednoho občana připadlo 0,003 policisty. V Praze žije 1 243 201 obyvatel (ČSÚ, 2015) a svou činnost zde vykonává 6 278 policistů. Na jednoho občana Prahy připadne tedy 0,005 policisty. Shledávám zjištění, že na Prahu připadá více policistů než na Olomoucký kraj logickým, protože v našem hlavním městě hrozí větší kriminalita.

Roky	Policie ČR celkem	KŘP Olomouckého kraje
2013	9 006	369
2014	9 039	367
2015	9 347	365

Tabulka 3. Občanští zaměstnanci Policie ČR (Policejní prezidium ČR, 2015).

Olomoucký kraj má pět územních odborů, které jsou:

- Územní odbor Olomouc – 473 policistů,
- územní odbor Přerov – 291 policistů,
- územní odbor Šumperk – 241 policistů,
- územní odbor Prostějov – 207 policistů,
- územní odbor Jeseník – 124 policistů,
- Krajské ředitelství Olomouckého kraje – 374 policistů (informace poskytl Krajské ředitelství Policie Olomouckého kraje).

4.3.1 Počet vězňů ve vazební věznici Olomouc

Celkem osob ve vazbě: 2 184

- Z toho 2 028 mužů, 139 žen, 16 mladistvých mužů a 1 mladistvá žena

Z celkového počtu 2 184 bylo cizinců 521:

- Z nich 484 muži, 24 žen a 3 mladiství muži

Občanů ČR bylo celkem 1663. Ve vazební věznici Olomouc celkem 131 obviněných

- Z toho 126 mužů a 5 žen
- Z toho bylo osob, které mají trvalé bydliště v Olomouckém kraji celkem 43

(zást. ved. odd. vazby a trestu, poskytnuté informace jsou k datu 28. 2. 2015).

Tyto informace jsou důležité z hlediska bezpečnosti a prevence kriminality v Olomouckém kraji. Útěk těchto zadržených osob by mohl narušit celkovou bezpečnost a mohli by se stát hrozbou pro obyvatele Olomouckého kraje.

5 KRIMINALITA

Každá společnost se snaží vyrovnávat s protispolečenskou činností svých členů. V jedné dominuje státní systém starostlivosti, v jiných je kladený důraz na nestátní subjekty starostlivosti, v nejvyspělejších státech se státní i nestátní subjekty opírají o síť dobrovolných pracovníků a širokou veřejnost (Tomášek, 2010).

Systém starostlivosti o lidi s protispolečenskými projevy je u nás zatím ještě jednoznačně stavěný na bázi šťastných subjektů, kde převažuje administrativně – respirační přístup. Vymezení pojmu „*Kriminalita*“ je jednou z disciplín, které usilují o vědecké poznání trestné činnosti a o uplatnění vědeckých poznatků v boji s ní. Jde tedy o vědní obor, poměrně mladý, o jeho soustavném rozvoji se dá hovořit nejdříve od 90. let 18. století (Cullen et al., 2003).

Kriminologie Studuje kriminalitu jako sociálně patologický jev, stav dynamiky a příčiny kriminality, osobnost pachatele a prevenci zločinnosti. Mnoho společenských aspektů má kriminalista s odvětvím kriminologie s viktimologií (Lilly et al., 2002). Při zaobírání se kriminalitou je potřebné vyzdvihnout potřebu a důležitost a důležitost trestného práva, správního práva, přírodních a technických věd. Potřebné jsou poznatky forenzních disciplín, soudní lékařství, soudní psychiatrie, soudní psychologie, soudní sexuologie, soudní chemie, soudní inženýrství atd. (Tomášek, 2010).

Kriminalita je druh odlišného chování, které je nepřípustné a postihované trestným právem. Pochází z latinského „*Crimen*“. Zločin doprovází člověka a lidskou společnost od její nejranějších forem a do značné míry souvisí s biologickou, podobou povahou člověka. Vývoj kriminality naznačuje, že je a vždy bude doprovodným fenoménem lidské společnosti. Vymezení zločinu a trestu se historicky vyvíjelo. Ze začátku měly kritéria pro jejich vymezení etické a náboženské normy. Při vymezení kriminality se můžeme střetnout se třemi způsoby:

- Sociálně – etické: opírá se v dané společnosti o kulturně vybudované systémy norem, vzorů a odvozuje se od toho, co se přičí dobrým mravům. Toto vymezení se nejčastěji vyskytuje ve veřejné zmnince a v běžném vědomí (příkazy, zákazy, nařízení) (Trestní zákoník, 2009),
- normativní: všeobecně nejčastěji akceptované chápání kriminality, vymezené platným trestním právem. Toto vymezení má svoje limity a spočívají v časoprostorové proměnlivosti. Každý stát má vlastní, historicky a kulturně

podmíněný trestní kodex. Ten však nezohledňuje takové druhy chování, které patří mezi předpolí kriminality (prostituce, alkoholismus, drogové závislosti, sebevraždy, rozvrácené manželství, sekty, bezdomovci, chudoba) (Trestní zákoník, 2009),

- sociologické: zločin jako sociální deviace. Sociologicky přijatelnější je pojem delikvence, který u nás označuje trestnou kriminální činnost realizovanou objektem se sníženou trestně – právní zodpovědností, to je například trestní činnost mládeže (Trestní zákoník, 2009).

5.1 Kategorie kriminality

Přes místně a časově se měnící obsah pojmu kriminalita (viz výše) lze tento jev dále dělit do kategorií nejen podle subjektu pachatele nebo tvrdosti sankce za spáchaný kriminální čin, jak jsme si představili výše, ale také podle předmětu kriminality. Předmětem každého kriminálního činu je právem chráněný zájem, jehož napadení chce společnost sankcionovat na formální úrovni. Základním dělením zde je odlišení tzv. obecné kriminality a kriminality hospodářské, vojenské a zbývající (MVČR, 2015).

Obecná kriminalita

Představuje procentuálně nejvyšší podíl na celkové kriminalitě a také se nejvíce dotýká cílové skupiny mladistvých. Zahrnuje kriminalitu násilnou, mravnostní, majetkovou a ostatní. (zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, s účinností od 1. 1. 2010).

5.1.1 Násilná kriminalita

Obsahuje prvek fyzické síly nebo její hrozby vedený proti oběti. Podle řazení skutkových podstat nového trestního zákoníku se řešení právě této oblasti kriminality věnuje největší pozornost. Je dále rozčleněna na trestné činy proti životu a zdraví (vražda, ublížení na zdraví), svobodě (omezení osobní svobody, loupež), některé trestné činy proti rodině a dětem (únos, opuštění dítěte) a další. V regionu Olomoucko bylo za 1. pololetí roku 2014 (tedy leden – červenec 2014) zjištěno celkem 715 násilných trestných činů (Graf 1.), ve srovnání s 1. pololetím roku 2013 (tedy leden – červenec 2013) to je pokles o 91 násilných trestných činů.

5.1.2 Mravnostní kriminalita

Směřuje nejen proti vývoji a výchově dětí, popř. lidské důstojnosti oběti, ale narušuje celkový veřejný pořádek a občanské soužití. V novém trestním zákoníku najdeme její skutkové podstaty definované v oddílech o trestných činech proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (znásilnění, pohlavní zneužití, šíření pornografie) a opět v trestných činech proti rodině a dětem (ohrožování mravní výchovy, podání alkoholu dítěti). Mravnostní kriminalita představuje vždy nižší podíl na obecné kriminalitě než jiné druhy. Na Olomoucku jich bylo za uplynulé 1. pololetí roku 2014 zjištěno 76 (Graf 1.), ve srovnání s 1. pololetím roku 2013 (tedy leden – červenec 2013) to je nárůst o 11 mravnostních trestných činů.

5.1.3 Majetková kriminalita

Směřuje proti věcem v cizím (tedy ne v pachatelově) vlastnictví. Zahrnuje krádež, zpronevěru, neoprávněné užívání nebo poškození cizí věci apod. Od hospodářské kriminality, která nepatří pod kriminalitu obecnou, se liší druhem napadeného chráněného objektu – majetkový trestný čin je proti soukromému vlastnictví, hospodářské trestné činy ohrožují měnu a platební prostředky, daňovou a devizovou soustavu jakož i celkové fungování tržního ekonomického systému. Majetkové činy představují ve všech regionech nejčastější druh zjištěné kriminality. V regionu Olomoucko za uplynulé 1. pololetí roku 2014 bylo zjištěno 2 599 majetkových trestných činů (Graf 1.). Z toho bylo 1 294 krádeží vloupáním a 1 305 prostých krádeží (jiných než vloupáním). Ve srovnání s 1. pololetím roku 2013, se majetková kriminalita snížila o 51 trestných činů.

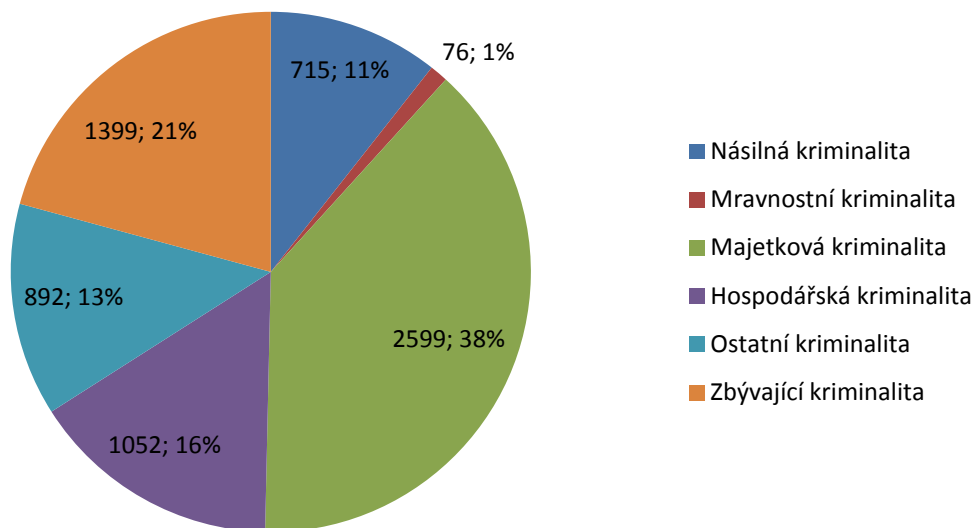
5.1.4 Hospodářská kriminalita

Příznačným rysem hospodářské kriminality je její latence. To znamená, že jde o kriminalitu skrytou, kterou je nutno vyhledávat. Z části je oznamována kontrolními orgány nebo občany. Jako například: Neoprávněné podnikání, nezaplacení daní, zkrácení daní a pojistného, zneužití účasti na hospodářských soutěžích, porušování autorského práva atd. (rozdíl mezi majetkovou a hospodářskou kriminalitou vysvětlen výše u kapitoly 8.1.4). Za uplynulé 1. pololetí roku 2014 v Olomouckém kraji bylo zjištěno 1 052 hospodářských trestných činů (Graf 1.). Ve srovnání s 1. Pololetím roku 2013 to je nárůst o 201 hospodářských trestných činů.

5.1.5 Latentní a zjevná kriminalita

Deviace a kriminalita je strukturovaná, má různé podoby, různou míru individuální a společenské škodlivosti, která se neustále mění a vyvíjí. Kriminalita je taková forma deviantního chování, která je v rozporu s normami uvedenými v trestním zákoně. Rozlišuje se kriminalita zjevná, která je vždy určitým způsobem registrovaná, evidovaná a kriminalita latentní, tedy skrytá

Velmi významné a dosud nezmíněné je rozlišení kriminality zjevné a latentní. Klasické policejní či soudní záznamy registrují jen zjevnou, tedy hlášenou kriminalitu. Vedle toho samozřejmě existuje kriminalita, která z různých důvodů nebyla příslušným orgánům oznámena, resp. těmito orgány zjištěna, a zůstává tak skrytá (latentní). Graf níže ukazuje odhadované podíly latentní a zjevné kriminality ve Velké Británii, stejně jako průměrnou objasňenost zjevné kriminality, tak jak je zpracoval Shaftoe podle údajů agentury Home Office. Tato čísla je samozřejmě obtížné odhadnout, ovšem podle viktimologických studií a anket o spáchané kriminalitě ex post zůstává faktem, že kromě hlášené kriminality zůstává velká část kriminálních činů skrytá. Důvodů nehlášení může být více: nedůvěra v systém justice a orgánů činných v trestním řízení, neznalost trestních předpisů, nedostupnost prostředků nahlášení, svépomocné řešení daného kriminálního činu apod. (Matoušek, 2003), (Shaftoe, 2004).

Graf 1. Kriminalita v Olomouckém kraji 1. 1. - 1. 7. 2014 (Bezpečnostní rada Olomouckého kraje, 24. 10. 2014).

5.2 Prevence kriminality v České republice

Strategie prevence kriminality České republiky na léta 2012 až 2015 shrnuje zkušenosti praxe prevence kriminality v České republice tak, jak byla prováděna od roku 1993. Reflektuje všechny obecné zahraniční poznatky k prevenci kriminality a dává je do souladu s národní praxí. Stanovuje pro další období jasná východiska, konkrétní cíle a priority, které jsou postavené na definovaných principech (MVČR, 2012).

Pro výkon a provádění prevence kriminality uvádí předkládaná Strategie výčet subjektů a institucí, které se budou na její praktické realizaci podílet a budou naplňovat stanovené cíle. Důležitým prvkem je zastřešení systému struktur na úrovni vlády ČR, respektive Republikového výboru (MVČR, 2012).

Ambicí tohoto materiálu je zejména dokončení stabilizace dosažených výsledků v oblasti prevence kriminality, nastavení standardních nástrojů a postupů v prevenci kriminality, zajištění dostatečných finančních prostředků na praktický výkon prevence kriminality v obcích a krajích a dosažení cílového stavu v prevenci kriminality (MVČR, 2012).

Do systému prevence kriminality patří:

- 1) Prevence prostřednictvím trestního práva a jiných opatření, která se zakládá na odstrašujícím účinku trestu.
- 2) Prevence prostřednictvím osobitých preventivních činností, které mají charakter mimotrestních opatření.

Strategické cíle prevence kriminality:

- 1) Snižování míry a závažnosti trestné činnosti a zvyšování pocitu bezpečí občanů
- 2) Snížení výskytu delikventní činnosti u cílových skupin definovaných ve strategii, nebo jejich ochrana
- 3) Efektivní a koordinovaný systém prevence kriminality.
- 4) Komplexní přístup v komunitách postavený na spolupráci obce, Policie ČR a dalších subjektů (MVČR, 2012).

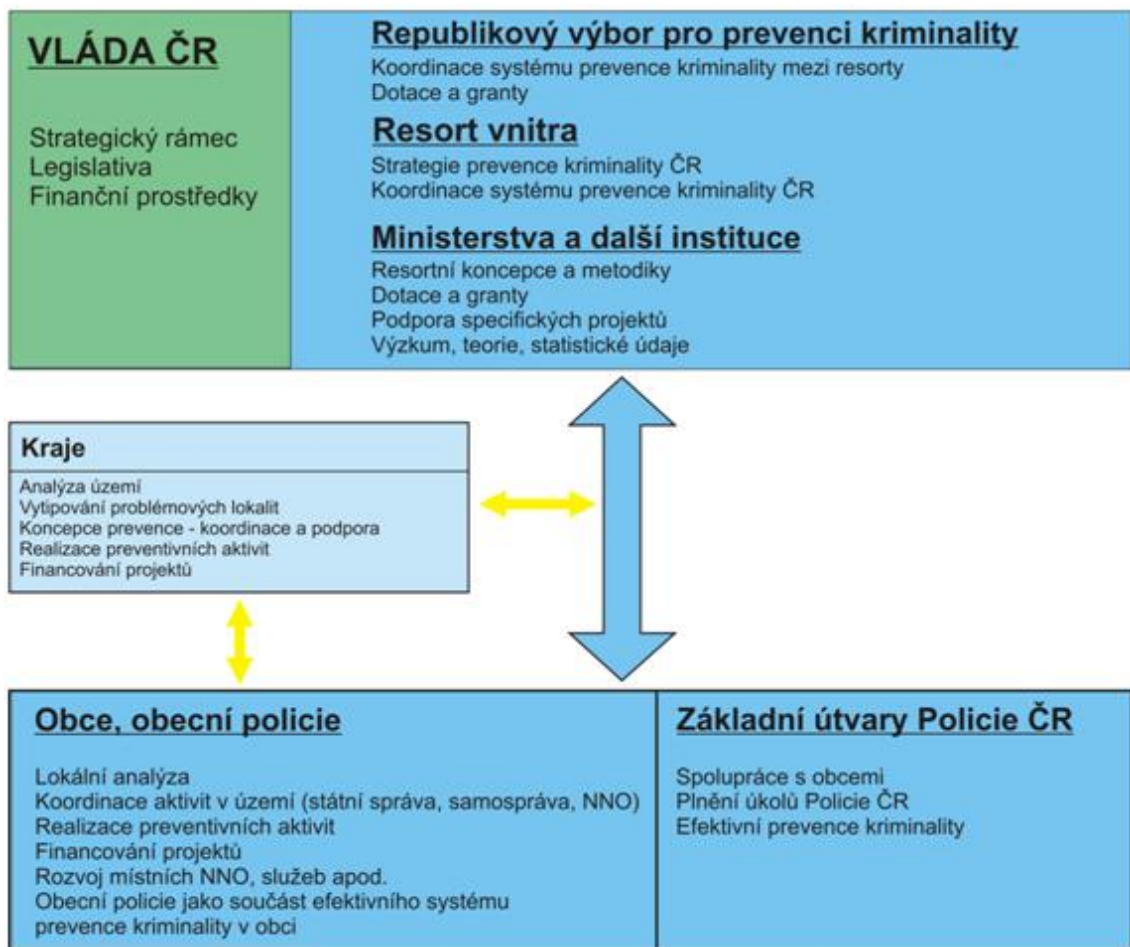

Schéma 1. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 (MVČR, 2012).

5.3 Prevence kriminality v Olomouckém kraji

Zvyšování bezpečí občanů zůstává dlouhodobě v popředí zájmu Olomouckého kraje. Za tímto účelem je bezpečnostní politika v kraji, která sdílí hodnoty základních lidských práv a svobod, uskutečňována ve dvou vzájemně se doplňujících oblastech. První oblast, která soustředí svou pozornost především na důsledné prosazování práva a postih kriminálního chování, využívá bezpečnostních složek pro zajištění veřejného pořádku. Druhá oblast upřednostňuje prevenci kriminality jako jeden z nástrojů pro předcházení páchání kriminality, omezování kriminogenních příležitostí a minimalizování následků spojených s trestnou činností.

Praxe ukazuje, že pro efektivní předcházení a omezování asociálního chování je nezbytné vytvořit strategii prevence kriminality, která zohledňuje nejen všechny kriminogenní faktory, ale současně utváří jasný rámec systémového přístupu

k preventivním aktivitám. Za tímto účelem byla vypracována Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013 – 2016, která respektuje doporučení Ministerstva vnitra k tvorbě koncepcí prevence kriminality, plní cíle Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 – 2015 schválené usnesením vlády České republiky č. 925 ze dne 14. prosince 2011 a definuje v krajském rozsahu vize, cíle a opatření prevence kriminality. Střednědobý dokument svým obsahem navazuje na dříve schválené koncepční materiály, využívá zkušeností i výstupů předcházející strategie prevence kriminality (Policie ČR, 2012).

Jednotlivé cíle Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013 – 2016:

- Podpora situační prevence v rizikových lokalitách kraje s přihlédnutím na lokality, které nesplňují podmínky pro získání státní účelové dotace
- Podpora probačních a resocializačních programů včetně sociální prevence zaměřené na včasné vyhledávání a kontaktování jedinců ohrožených negativními sociálními jevy
- Podpora projektů prevence kriminality na lokální úrovni, které usilují o získání státní účelové dotace
- Realizace krajských projektů prevence kriminality
- Zapojení příslušných subjektů do systému prevence kriminality, podpora vzájemné spolupráce, koordinace činností, vzdělávání a osvěta veřejnosti
- Dotační program Olomouckého kraje podporující zřízení, rozšíření či modernizaci městských kamerových dohlížecích systémů a dalších prvků situační prevence
- Dotační program Olomouckého kraje podporující probační a resocializační programy, terénní programy a další služby zaměřené na včasné vyhledávání rizikových jedinců
- Součinnost při realizaci dotačního Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra
- Krajské pilotní projekty prevence kriminality
- Informovanost, medializace, vzdělávání a spolupráce (Policie ČR, 2012).

V Olomouckém kraji se nachází tyto instituce zabývající se prevencí kriminality:

- Policie ČR
- Obecní (městská) policie

- Probační a medializační služba ČR
- Vězeňská zařízení
- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- Pedagogicko-psychologická poradna olomouckého kraje – detašovaná pracoviště
- Školská a zdravotnická zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
- Střediska volného času
- Linky důvěry, krizová pomoc
- Azylové domy, noclehárny, nízkoprahová denní centra
- Subjekty poskytující pomoc obětem trestné činnosti
  - Bílý kruh bezpečí
  - Intervenční centrum při Středisku sociální prevence Olomouc
- Kontaktní centra
  - Sdružení Podané ruce
  - Darmoděj
  - PONTIS Šumperk
  - Kappa-Help
- Zařízení pro prevenci a léčbu drogových závislostí, terénní programy
- Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a zařízení sociálně výchovné činnosti
- AT poradny (Policie ČR, 2012).

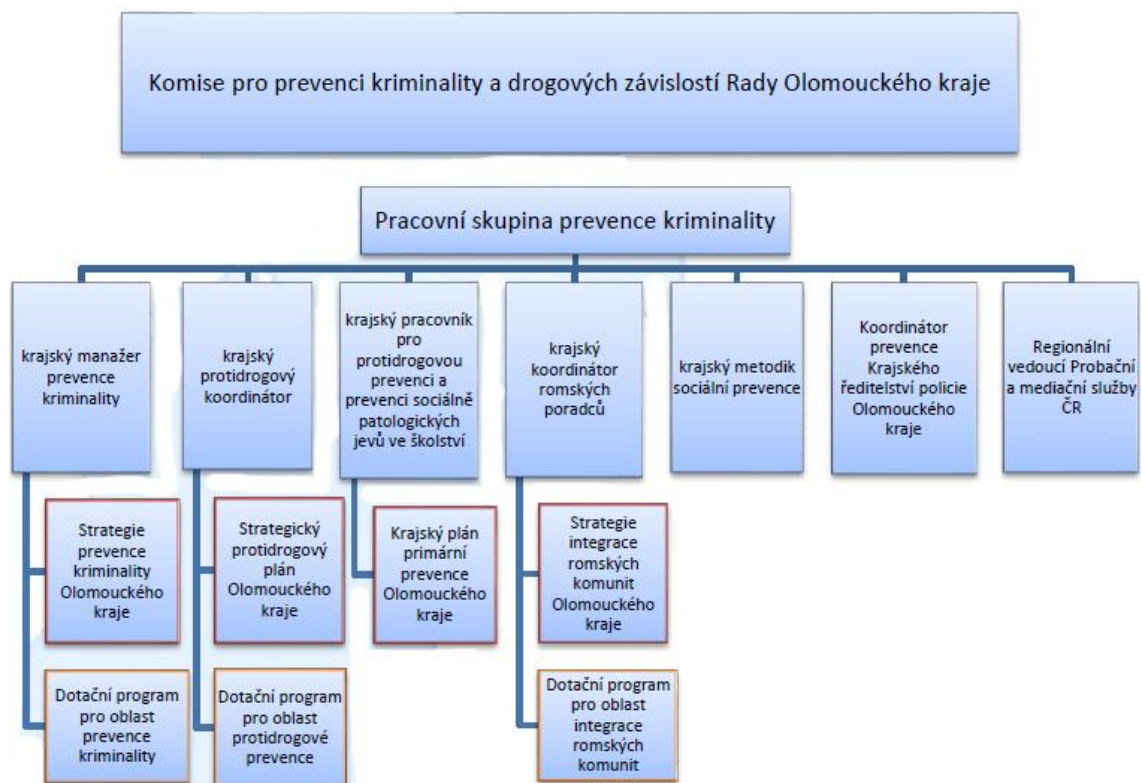

Diagram 1. Systém prevence kriminality na krajské úrovni (Policie ČR, 2012).

Kriminalita a úspěšnost policie v očích české veřejnosti

Nejčastěji páchaným trestným skutkem je podle české veřejnosti vloupání do bytů nebo domů, ačkoli ve skutečnosti takové frekvence zdaleka nedosahuje. O důvodech takto pokřiveného obrazu můžeme bohužel pouze spekulovat, jednak to může být osobní zkušeností s jednotlivými trestnými činy, která může zapříčinit jejich nadhodnocení v očích daného člověka, jednak je to obraz kriminality, který vytvářejí média. Zde lze předpokládat, že časté přinášení zpráv o mediálně alternativních událostech, jakými jsou vraždy či znásilnění má nezanedbatelný vliv na vznik nepřesných představ o jejich skutečné frekvenci v realitě.

Výrazně podhodnoceny jsou výsledky policie zejména právě u mediálně atraktivních trestných činů vraždy a znásilnění, nadhodnoceny pak u vloupání a krádeží.

6 VYBRANÉ SYSTÉMY OVLIVŇUJÍCÍ BEZPEČNOST OBYVATEL OLOMOUCKÉHO KRAJE

Systémů, které ovlivňují bezpečnost, existuje mnoho. V této kapitole popíšeme vybrané nejdůležitější systémy, které mají vliv na bezpečnost v Olomouckém kraji. Dříve než začnu s popisováním samotných systémů, vložíme teorii, která charakterizuje pojem systém a systémový přístup.

Podle Nováka (2014) je „systém určitým způsobem uspořádaný souhrn prvků, vzájemně spojených vztahy mezi vlastnostmi těchto prvků, které z hlediska zkoumání tvoří celek a mají společný funkční účel.“

Dle ministerstva vnitra České republiky (2015) je bezpečnostní systém „institucionální nástroj pro tvorbu a realizaci bezpečnostní politiky. Je tvořen příslušnými prvky zákonodárné, výkonné a soudní moci, územní samosprávy, právníky a fyzickými osobami, které mají odpovědnost za zajištění bezpečnosti státu.“

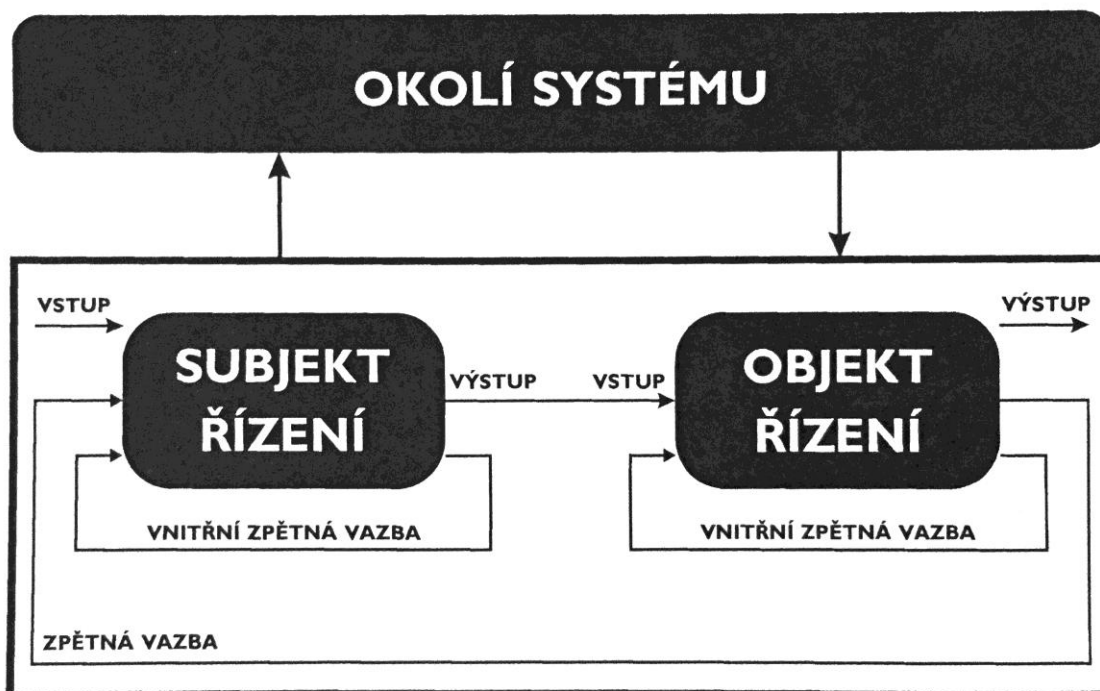

Schéma 2. Systém (Novák, 2014).

Systém člověk – člověk: vztahy mezi lidmi, jejich vzájemné působení, psychika lidí jako odraz poznávání okolí člověka i sebe sama, jeho niterných racionálních

i emotivních procesů. Lze říci, že je to vztah nejdůležitější pro samotné přežití člověka. Je to však také vztah nejsložitější a nejzranitelnější. Konflikty mezi lidmi nabývají v dnešním přetechnizovaném světě dříve nebyvalých rozměrů. Technika a technologie působí na člověka nesmírně mnoho v různých oblastech vlivů a jsou do značné míry determinantami mezilidských vztahů (Novák, 2014).

Role člověka v globalizaci představuje složitou modifikaci věčného i věcného problému - vztahu bytí a vědomí. Tímto problémem se v rovině teorie od pradávna zabývali především filosofové. Postupně i odborníci jiných disciplin. Přes naléhavost potřeby řešit roli člověka v dnešním světě lze vidět jistou bezradnost a neschopnost jak teoretické fronty, tak společenských řídicích struktur v rovině politické, ekonomické a dalších (Novák, 2014).

System člověk – příroda: člověk pochází z přírody, je její integrální součástí, díky přírodě existuje a žije. Využívá a spíše zneužívá nad únosnou mez jejího bohatství. Je také povinen se zpětně k přírodě chovat šetrně ve svém vlastním zájmu. Zdroje přírody nejsou nevyčerpatelné. Přesto, že se poměrně často apeluje na vztah člověk k přírodě, zdá se, že okamžité ekonomické a mocenské zájmy jsou důležitější. Je to krátkozraké (Novák, 2014)

System člověk – společnost: Role společnosti v globalizaci je poněkud jiná než dříve a také rychle se mění. Společnost není jen prostý souhrn jednotlivců, jak se někdy propaguje. Společnost je zde proto, aby na základě využívání potenciálu jednotlivců a materiálních podmínek objektivní reality umožňovala svoji existenci a vytvářela podmínky pro důstojný život každého jednotlivého člověka. Jde o mnohosměrnou činnost. K tomu si vytváří různé formální i neformální organizace. Jednou z jeho významných organizačních struktur je stát. Stát a jeho instituce tu jsou pro lidi. Mají zabezpečit podmínky pro jejich život. Politika je každodenní péče o blaho občana. Stát má racionálně a optimálně využívat výsledků ekonomické základny k zajištění jistého stupně stability společnosti, její soudržnosti. To jsou podmínky pro dobrý vývoj (Novák, 2014).

Společnost, podobně jako jednotlivci, je na složité křižovatce řady cest, které vedou do neznáma. Nejsou to tři cesty jako v pohádkách dětství, lze říci, že žádná cesta nevede do pohádkové idyly. Jde jen o volbu té nejméně nepříjemné cesty, která se jeví jako nadějná a později je nutno tuto nadějnost korigovat (Novák, 2014).

System člověk – voda: bez vody není život. Voda je stále vzácnější, jen si to stále plně neuvědomuje. Voda vždy byla velmi cenná surovina, zejména tam, kde je jí

nedostatek. Vedly se, vedou a možná ještě více povedou války o vodu. Hydrologové tvrdí, že podzemní vody je stále méně. Také některé řeky, jezera a rybníky vysychají. Uvádí se, že celá pětina světové populace trpí nedostatkem vody. I v České republice klesá vydatnost pramenů. Voda možná bude surovinou nejstrategičtější (Novák, 2014).
Systém příroda - příroda = v přírodě probíhají procesy samovolně a také pod vlivem činnosti člověka. Je potřebné se více zamýšlet nad procesy, které v přírodě probíhají a zejména je více v jednání člověka respektovat (Novák, 2014).

Systém příroda – stroj: člověk, ve snaze lépe si zajistit svoji existenci a později zvýšit svoji pohodlnost v důsledku své lenosti, vytvářel a vytváří stroje a technologie. Ty umožňují snadněji a pohodlněji přetvářet přírodu. Avšak tuto přírodu nejen přetvářejí v relativně únosné podobě. Stále častěji ji nenapravitelně poškozují (Novák, 2014).

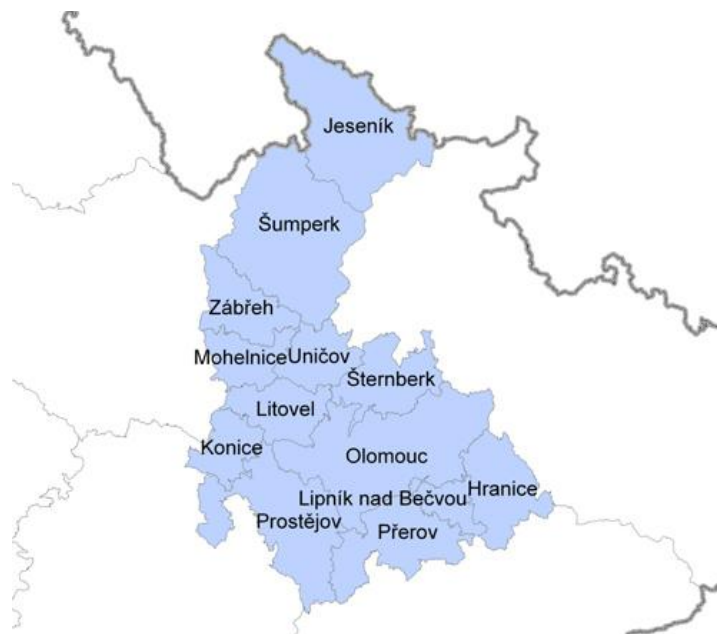
Systém člověk – stroj: systém velice častý a velice rozšířený. Zřejmě nejrozsáhlejší a člověka nejvíce ovlivňující. Člověk postupně vytvářel nástroje k ovládnutí přírody a pro svůj prospěch, životní potřebu. Byl zpočátku v tomto systému subjektem řízení. Postupně se tento vztah proměňuje až dnes je spíše subjektem řízení stroj. Tedy stroj řídí člověka a člověk se stále více stává jakoby součástí stroje. Stroje člověku vládou. Člověk se dostává do jejich područí. Člověk si stroj (např. počítač) volí jako svého partnera, kamaráda, protože mezi lidmi kamaráda nemůže a nebo nechce nalézt. Člověk zradí častěji, než stroj. Je to útěk před společností (Novák, 2014).

6.1 Olomoucký kraj

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední části Moravy a zasahuje i do její severní části. Z hlediska územněsprávního tvoří spolu se Zlínským krajem oblast Střední Moravy (ČSÚ, 2015). Člení se na pět okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Od 1. 1. 2005 došlo k územnímu rozšíření Olomouckého kraje o tři obce z kraje Moravskoslezského. Na území Olomouckého kraje bylo stanoveno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Olomoucký kraj má na severu 104 km dlouhou mezistátní hranici s Polskem, na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem a na západě s krajem Pardubickým.

Geograficky je kraj členěn na severní hornatou část s pohořím Jeseníky s nejvyšší horou Praděd (1492 m n.m.). Jižní část kraje je tvořena rovinatou Hanou. Územím kraje protéká řeka Morava, na jejíž hladině u Kojetína v okrese Přerov je nejnižše položený bod kraje (190 m n.m.).

Obrázek 2. Mapa Olomouckého kraje (ČSÚ, 2015).

6.1.1 Hrozby a rizika v Olomouckém kraji

V této podkapitole se budu zabývat možným nebezpečím pro obyvatele Olomouckého kraje.

V první řadě zmíním riziko, které v dnešní době narůstá do obrovských rozměrů, proto se na tuto problematiku zaměřuje má práce. Jedná se o problematiku systému člověk – člověk a jeho nárůst násilí a kriminálních činů. Tento problém není jen v Olomouckém kraji. Nebojím se říct, že tento problém je globálního charakteru. Lidé k sobě navzájem ztratili úctu, chovají se vulgárně, agresivně. Proto je potřeba se nad tímto problémem pozastavit a položit si otázku „*Co s námi bude za 10 let?*“. Jedna z více možných odpovědí je taková, že lidská rasa již nebude existovat, protože se navzájem vyvraždíme.

Člověk – příroda, další problém globálnějšího charakteru ne jen Olomouckého kraje. V dnešní době a to se nebojím říci je člověk určitá hrozba pro přírodu. Devastace lesů, orné půdy a vůbec celého životního prostředí. Přičemž v Olomouckém kraji rok od roku klesá podíl orné půdy (39,6 %) a zvyšuje se podíl nezemědělské půdy (46,7 %)

(ČSÚ, 2015). V roce 2009 bylo zalesnění Olomouckého kraje 35%, v roce 2013 kleslo toto procento o celé 2%. Příroda působí také na člověka (vzduch, který dýcháme, světlo, teplo). V Olomouckém kraji v Pohohří Jeseníků hrozí sesuvy půdy, v období sucha hrozí požáry a v zimním období laviny. Vichřice může vyvracet stromy, trhat střechy.

Člověk – potraviny. Každý potřebuje k životu jídlo, ale můžeme si brát více, než je nutné? Plýtvání jídlem představuje ekonomický, sociální i environmentální problém. Dle OSN skončí každoročně v popelnicích nebo je jinak znehodnoceno až 1,3 miliardy tun potravin. To je třetina všech vyrobených potravin v hodnotě bilionu amerických dolarů (téměř 20 bilionů korun). V rozvojových zemích jde přitom z 95 procent o neúmyslné ztráty, na nichž se podílí hlavně špatné technologie pro sklizeň, nevhodné skladování nebo obaly. V zemích bohatých jde většina ztrát na vrub přílišnému nakupování, velkým porcím nebo nesrozumitelnému označování data spotřeby. Na 300 milionů tun potravin za rok je likvidováno ve fázi, kdy ho lze ještě konzumovat. To je víc, než je produkce potravin v subsaharské Africe a bylo by to dost pro 870 milionů hladových současného světa. V Evropě a Severní Americe připadá na jednoho člověka 95 až 115 kg vyhozeného jídla. V subsaharské Africe, jižní a Jihovýchodní Asii pouhých 6 – 11 kg. *„Světová populace do roku 2050 naroste ze současných sedmi miliard na devět miliard. To nemusí znamenat, že současně vzroste i počet hladovějících. Dokážeme-li snížit plýtvání a ztráty potravin, ušetříme peníze i zdroje, snížíme dopad na životní prostředí a především učiníme krok směrem ke světu, v němž má každý dostatek jídla.“* (Ki-mun, 2013).

Člověk – voda. 70 – 85% z celkové hmotnosti člověka tvoří voda. Je to tedy důležitý zdroj, bez kterého se neobejdeme. Vody je stále méně a troufám si říct, že vlivem globálního oteplování jí bude ještě méně. Proto je možné, že tento zdroj jednou bude příčinou války. V Olomouckém kraji protéká řeka Morava, která může způsobit povodně, jak se již několikrát stalo. Ty nejničivější byly v roce 1997.

Člověk – stroj. Průmysl jde neustále kupředu, proto se objevují nové hrozby a rizika. V Olomouckém kraji může dojít k průmyslovým haváriím například k úniku nebezpečných látek, výbuchu, požáru. V okolí okresních a větších měst nebo přímo v nich se obvykle nachází průmyslové části s továrnami, které představují pro místní obyvatele nejrůznější hrozby. Například přerovské chemické závody, u kterých hrozí únik nebezpečného oxidu siřičitého, v Olomouci představuje určité riziko podnik se specializací na organické sloučeniny, z jehož příčinění unikaly do podzemních vod nebezpečné látky. To se snaží podnik nyní odstranit a podzemní vody vyčistit.

7 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ A VÝZKUMNÁ METODA

Empirickou část jsem zpracovával na základě teoretické, která poskytuje informace a náhled do problematiky bezpečnosti v Olomouckém kraji především částmi o Policii ČR v Olomouckém kraji, kategorie kriminality, prevence kriminality v Olomouckém kraji a v neposlední řadě kapitolou vybrané systémy ovlivňující bezpečnost obyvatel Olomouckého kraje. Při výzkumu je důležité si nadefinovat cíle. V této části diplomové práce se nachází dotazníkové šetření, ve kterém jsem si kladl za cíl zjistit, jak obyvatelé Olomouckého kraje vnímají bezpečnost ve svém okolí. Šetření jsme směřovali na problematiku kriminality.

Tuto kvantitativní výzkumnou metodu jsem zvolil, protože ji považuji v tomto případě za nejlepší možné řešení z důvodu zajištění anonymity. Dotazník má elektronickou podobu, je šířen pomocí odkazu, na který vybraná skupina dotazovaných jen klikne a může zatrhávat zvolené odpovědi, ale také psát své názory do otevřených otázek. Dotazované jsem vybíral na sociálních sítích, v internetových diskusních skupinách, kam jsem odkaz umístil s žádostí o vyplnění, ale také jsem žádal individuálně vybrané osoby. Systém na zpracování elektronického dotazníku mně potom vyplněné stránky posílal. Celkový počet respondentů činí 128, z čehož je použitelných 100 dotazníků. Vyřadili jsme 28 dotazníků, kvůli jejich neúplnosti.

Dotazník má pomyslné dvě části – s otázkami, které zjišťují, jaký výzkumný vzorek jsem pro výzkum získal (pohlaví, věk apod.) a otázky, které by mně měly dát odpověď na pohled obyvatel Olomouckého kraje ohledně jejich bezpečnosti. První část má celkem 4 otázky, druhá potom 11 otázek. Kromě uzavřených a otevřených otázek obsahuje dotazník i poslední bod, tzv. „dobrovolné pole“, které je umístěno pro vložení vlastních myšlenek, kde se dotazovaný může rozepsat o svém názoru nebo nápadech spojených s bezpečností.

K vytyčenému cíli jsem se dostal díky spolupráci dotazovaných, zpracováním jednotlivých otázek a vyhodnocením hypotéz.

7.1 výzkumná metoda

Pro svůj výzkum vnímání bezpečnosti obyvatel Olomouckého kraje jsem použil metodu dotazníkového šetření. Dotazník jako takový je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny do písemné struktury. Respondent na ně odpovídá taktéž písemně (Chráska, 2007). Položky v dotazníku musí být jasné a srozumitelné všem respondentům, u kterých je šetření prováděno. Je proto důležité přizpůsobit jejich znění cílovému výzkumnému vzorku. Zároveň musí být jejich formulace zcela jednoznačná, nemůže připouštět chápání více způsobů a nesmí být sugestivní, tj. napovídat, jak má být položka zodpovězena. Minimální počet respondentů dotazníkového šetření je třicet. V mém případě bylo možno realizovat šetření, protože respondentů byl dostatek.

Dotazník by měl zjišťovat jen nezbytné údaje a neměl by být příliš rozsáhlý. Měl by také vždy obsahovat jasné pokyny k jeho vyplnění, zvláště, je-li distribuován poštou. Pro kvalitu dobrého měření by měl dotazník splňovat základní požadavky. Mezi vlastnosti dobrého dotazníku patří validita, tj. dotazník by měl zjišťovat skutečně to, co zjišťovat má, co je výzkumným záměrem. Zároveň by měl zkoumané jevy zachycovat spolehlivě a přesně, měl by být dostatečně reliabilní (Chráska, 2007).

Pro efektivní získávání informací z dotazníku jsou důležité i další faktory. Před samotným vyplňováním je důležité si „připravit půdu“. V mém případě to znamená vyhledat vhodné skupiny na sociálních sítích. Dalším faktorem jsou pokyny pro vyplnění. Ty se buď píšou přímo k dotazníku, resp. před něj – před otázky nebo mohou být pokyny ústní. Konkrétně při mém výzkumném šetření jsou zásadní pokyny uvedeny písemně přímo na dotazníku (viz příloha č.1) ze kterých by mělo být jasno, jak ho vyplnit a jak odpovídat na otázky. Za nezbytnost pokládám poděkování za vyplnění dotazníku a darovaný čas nebo slušné požádání o vyplnění hned v úvodu písemně či ústně. Aby výzkumné šetření dopadlo dobře a podle očekávání, musí se správně naplánovat a vyvarovat se zbytečným chybám. Ať už jsou to chyby pravopisné, v přehlednosti a posloupnosti dotazníku nebo časová tíseň.

8 VĚCNÉ HYPOTÉZY

VH1: Ženy jsou častěji oběťmi trestných činů v Olomouckém kraji.

VH2: Ve dne se obyvatelé Olomouckého kraje cítí bezpečněji, než v noci.

9 VÝZKUMNÝ VZOREK

Základním souborem pro tento výzkum jsou obyvatelé Olomouckého kraje. Ze základního souboru jsem udělal výběr dotazovaných a vznikl výzkumný vzorek o 128 respondentech. Ze 128 vyplněných dotazníků jich je 100 použitelných, které jsem pak zahrnul do výzkumu a na základě nich vyhodnocuji hypotézy. Některé dotazníky jsem zahrnout nemohl z důvodu neúplného vyplnění nebo proto, že ho vyplnili lidé, kteří v Olomouckém kraji nežijí (do poznámky psali, že jsou z města, které se v Olomouckém kraji nenachází).

10 VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

V této části diplomové práce se budu zabývat vyhodnocením jednotlivých otázek. Výsledky jednotlivých otázek budou zaznamenány v tabulkách, které jsou pro lepší přehled znázorněny graficky v podobě grafu.

Dotazník

Otázka č. 1:

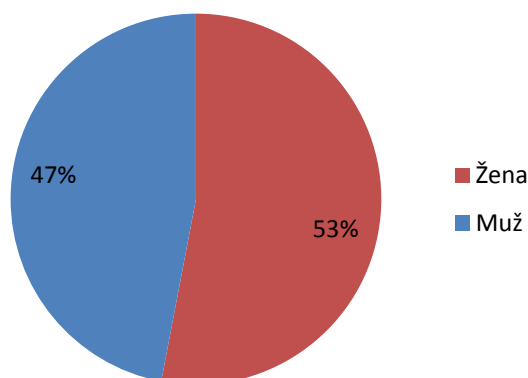
Jakého jste pohlaví?

- a) Žena
- b) Muž

První otázka je především rozřazovací. Na jejím základě si můžu ověřit, kolik žen a mužů vyplnilo dotazník. Zároveň poskytne obraz toho, zda se více cítí bezpečně ženy či muži, čímž si odpovíme na jednu z hypotéz výzkumného šetření.

	Žena	Muž
Počet odpovědí	53	47

Tabulka 4.

Graf 2.

V dotazníkovém šetření odpovědělo 53 žen a 47 mužů. Pokud převedu tyto hodnoty na procenta tak odpovědělo 53% žen a 47% mužů.

Otázka č. 2:

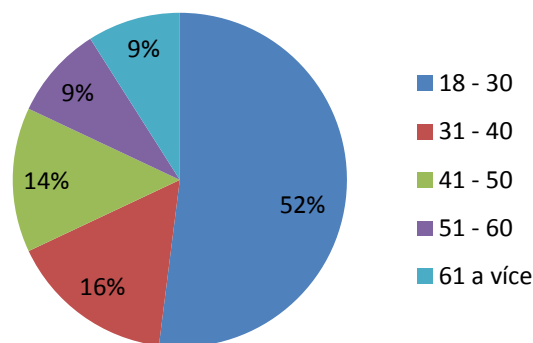
Kolik je Vám let?

- a) 18 - 30
- b) 31 - 40
- c) 41 - 50
- d) 51 - 60
- e) 61 a více

Druhá otázka slouží k rozřazení respondentů do kategorií podle jejich věku.

	18 - 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 a více
Počet Odpovědí	52	16	14	9	9

Tabulka 5.

Graf 3.

Z celkového počtu respondentů odpovědělo 52 obyvatel ve věku 18 – 30 let, 16 obyvatel ve věku 31 – 40 let, 14 obyvatel ve věku 41 – 50 let, 9 obyvatel ve věku 51 – 60 let a 9 obyvatel ve věku více jak 61 let. Nejvíce respondentů bylo tedy ve věkové kategorii 18 až 30 let.

Otázka č. 3:

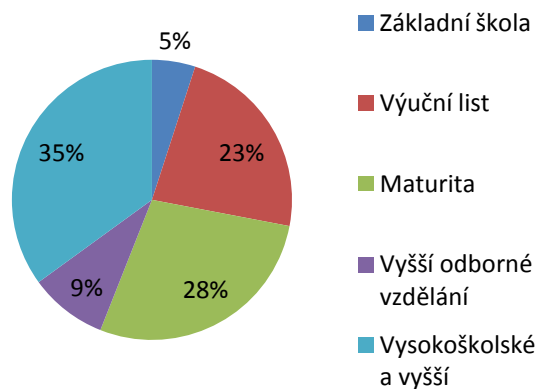
Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní škola
- b) Výuční list
- c) Maturita
- d) Vyšší odborné vzdělání
- e) Vysokoškolské a vyšší

V otázce číslo 3 se dotazují na nejvyšší dosažené vzdělání. Taktéž ji řadím k rozřazovacím. Pomocí této otázky můžeme zjistit, zda má úroveň vzdělání respondentů vliv na vnímání bezpečnosti v Olomouckém kraji.

	Základní škola	Výuční list	Maturita	Vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské a vyšší
Počet odpovědí	5	23	28	9	35

Tabulka 6. (zdroj: vlastní).

Graf 4.

Pět respondentů má základní vzdělání, 23 respondentů má výuční list, 28 má maturitu, 9 respondentů má vyšší odborné vzdělání a 35 má vysokoškolské vzdělání a vyšší.

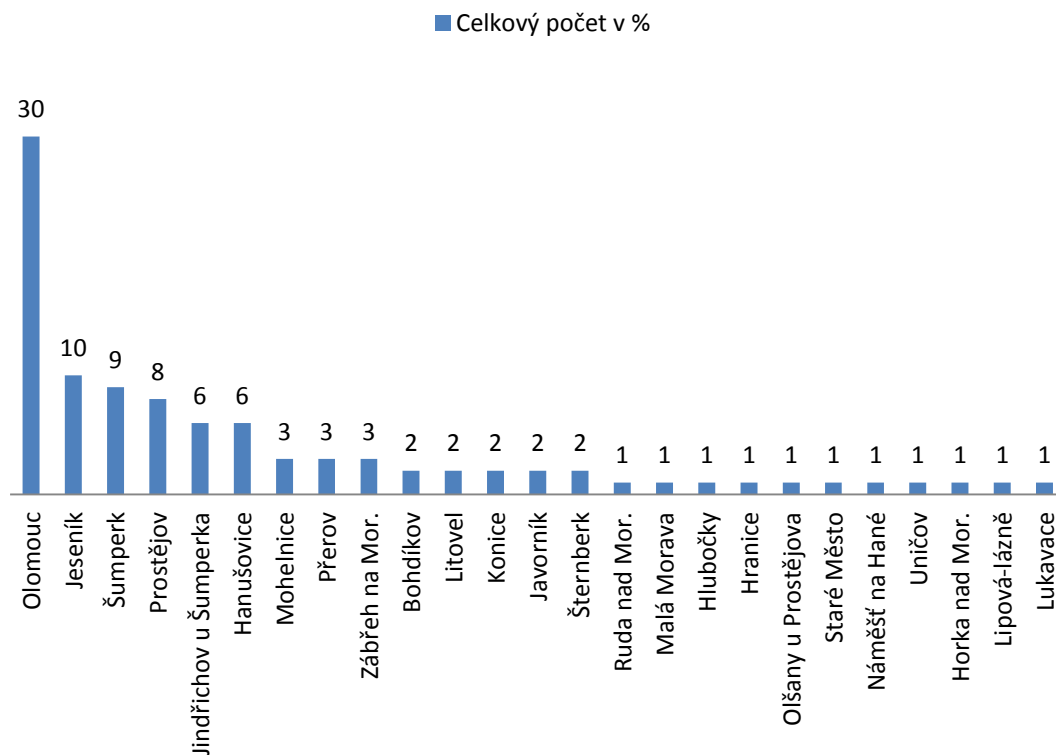
Otázka č. 4:

V jakém městě/obci v Olomouckém kraji bydlíte?

Jedná se o otevřenou otázku, na kterou respondenti odpovídali vypsáním města nebo obce, ve které žijí.

Město/obec	Počet odpovědí
Olomouc	30
Jeseník	10
Šumperk	9
Prostějov	8
Jindřichov u Šumperka	6
Hanušovice	6
Mohelnice	3
Přerov	3
Zábřeh na Mor.	3
Bohdíkov	2
Litovel	2
Konice	2
Javorník	2
Šternberk	2
Ruda nad Mor.	1
Malá Morava	1
Hlubočky	1
Hranice	1
Olšany u Prostějova	1
Staré Město	1
Mostkovice	1
Náměšť na Hané	1
Uničov	1
Horka nad Mor.	1
Lipová-lázně	1
Lukavice	1

Tabulka 7.

Graf 5.

Nejvíce respondentů žije ve městě Olomouc (30). V Jeseníku žije 10. V Šumperku 9. V Prostějově 8. V Jindřichově u Šumperka a v Hanušovicích žije po 6 respondentech. V Mohelnici, v Přerově a v Zábřehu na Moravě žije po 3 responentech. Po 2 respondentech žije ve městech Bohdíkov, Litovel, Konice, Javorník a Šternberk. Ve městech Ruda nad Moravou, Malá Morava, Hlubočky, Hranice, Olšany u Prostějova, Staré Město, Náměšť na Hané, Uničov, Horka nad Mor., Lipová-lázně a ve městě Lukavice žije po 1 respondentovi.

Otázka č. 5:

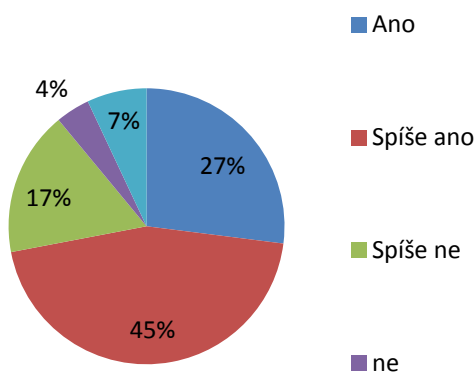
Cítíte se bezpečně ve Vašem městě/obci?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne
- e) Nevím, nepřemýšlím o tom

U této otázky můžu ověřit subjektivní pocit bezpečnosti u respondentů. Dotazovaní klasifikovali na pětibodové škále pocit bezpečí v jejich městě či obci.

	Ano	Spíše ano	Spíše ne	Ne	Nevím, nepřemýšlím o tom
Počet odpovědí	27	45	17	4	7

Tabulka 8.

Graf 6.

27 respondentů odpovědělo, že se cítí bezpečně a 45 se cítí spíše bezpečně. Z čehož nám vyplývá, že pocit bezpečnosti je pozitivní. 4 respondenti zaškrtnuli možnost ne a 3 z těchto respondentů jsou obyvateli Zábřehu na Moravě. Zajímavé je, že byli jen tři respondenti z tohoto města a všichni se necítí bezpečně.

Otázka č. 6:

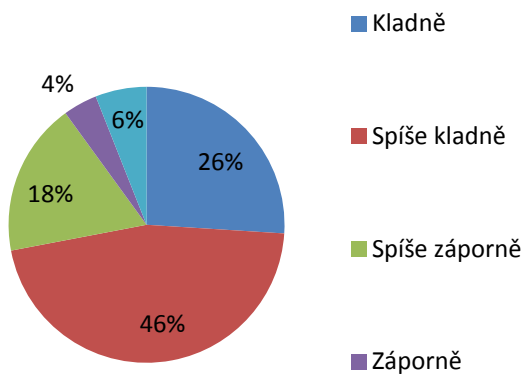
Jak vnímáte bezpečnost ve Vašem městě/obci?

- a) Kladně
- b) Spíše kladně
- c) Spíše záporně
- d) Záporně
- e) Nevím, nepřemýšlím o tom

U této otázky můžu ověřit subjektivní vnímání bezpečnosti u respondentů. Dotazovaní klasifikovali na pětibodové škále, jak vnímají bezpečnost ve svém městě či obci.

	Kladně	Spíše kladně	Spíše záporně	Záporně	Nevím nepřemýšlím o tom
Počet odpovědí	26	46	18	4	6

Tabulka 9.

Graf 7.

Bezpečnost obyvatelé Olomouckého kraje vnímají spíše kladně až kladně. Záporně ji vnímají jen čtyři z dotazovaných a 18 pak spíše záporně, což není optimální výsledek, avšak je to stále o 28% méně než kladných odpovědí a to můžu shledat pozitivním.

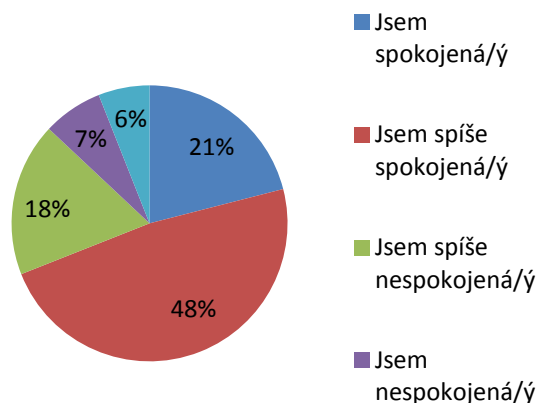
Otázka č. 7:

Jste spokojená/ý s bezpečností ve Vašem městě/obci?

- a) Jsem spokojená/ý
- b) Jsem spíše spokojená/ý
- c) Jsem spíše nespokojená/ý
- d) Jsem nespokojená/ý
- e) Nevím, nepřemýšlím o tom

	Jsem spokojená/ý	Jsem spíše spokojená/ý	Jsem spíše nespokojená/ý	Jsem nespokojená/ý	Nevím nepřemýšlím o tom
Počet odpovědí	21	48	18	7	6

Tabulka 10.

Graf 8.

48% procent dotazovaných je spíše spokojených s bezpečností ve svém městě či obci. Nejvíce spokojených a spíše spokojených občanů s bezpečností je především v Olomouci a také v menších obcích. Z výsledků jsem zjistil, že ve městech Přerov a Zábřeh jsou všichni dotazovaní spíše nespokojeni nebo nespokojeni.

Otázka č. 8:

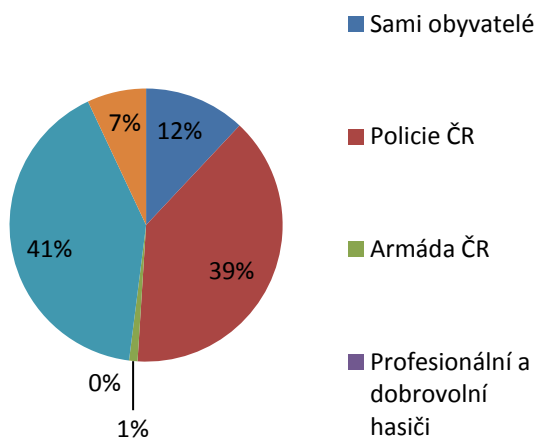
Kdo si myslíte, že by se měl starat o bezpečnost ve Vašem městě/obci?

- a) Sami obyvatelé
- b) Policie České republiky
- c) Armáda České republiky
- d) Profesionální hasiči a dobrovolní hasiči
- e) Všechny tyto možnosti
- f) Nevím, nepřemýšlím o tom

U této otázky jsem chtěl zjistit, zda jsou si obyvatelé Olomouckého kraje vědomi, které složky se podílejí na zajištění jejich bezpečnosti.

	Sami obyvatelé	Policie ČR	Armáda ČR	Profesionální a dobrovolní hasiči	Všechny tyto možnosti	Nevím nepřemýšlím o tom
Počet odpovědí	12	39	1	0	41	7

Tabulka 11.

Graf 9.

Obyvatelé Olomouckého kraje se v největší míře domnívají, že by se o jejich bezpečnost měly starat všechny vypsání složky. Takto odpovědělo 41 z dotazovaných, avšak těsně za touto možností, s počtem 39 odpovědí, je Policie ČR. Je poněkud

zvláštní, že si tolik z dotazovaných myslí, že by se o jejich bezpečnost měla starat pouze policie. Možná se tak děje na základě spojování si bezpečnosti pouze s kriminalitou, kterou řeší hlavně policie. Další věcí, nad kterou je třeba se pozastavit v této otázce, je možnost, kterou vybralo 12 respondentů, kteří jsou pro to, aby se o bezpečnost starali sami obyvatelé. Tuto možnost vybralo 12 respondentů, což je poměrně vysoké procento, a proto to považujeme za podmět pro další zkoumání, například v další práci týkající se vnímání bezpečnosti.

Otázka č. 9:

Co jste ochotna/ochoten udělat pro bezpečnost ve Vašem městě/obci?

V odpovědích na tuto otázku se nejvíc krát objevila odpověď „Nevím“, celkem 29%, z toho si tuto odpověď vybralo 18% žen. Druhou odpovědí, kterou napsalo 16% dotazovaných, bylo „*Pomáhat příslušným orgánům, spolupracovat s policií ČR*“. Celkem 10% odpovědělo, že jsou ochotni „*Chovat se slušně*“ pro bezpečnost ve svém okolí. Další odpověď, která se vyskytla „*Vystěhovat Romy*“, tato odpověď se objevila u 8 respondentů, tedy u 8% dotazovaných. 6% odpovědělo „*Já osobně nic, od toho máme Policii*“, 5% respondentů odpovědělo „*Dodržovat zákon*“, 3% odpověděly „*Být všímavý*“, 2% odpověděly „*Poukazovat na nedostatky v bezpečnosti*“. Pro mě nejzajímavější odpověď se vyskytla pouze jednou, tedy 1% respondentů „*Zajistit vznik preventivních seminářů*“.

Otázka č. 10:

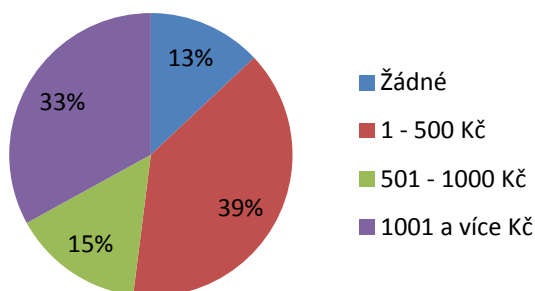
Kolik jste ochotna/ochoten utratit peněz za nákup pomůcek pro osobní bezpečnost?

- a) Žádné
- b) 1 – 500 Kč
- c) 501 – 1000 Kč
- d) 1001 a více Kč

V tom, kolik jsou ochotni lidé utratit penězi za pomůcky pro osobní bezpečnost, se bezesporu odráží i jejich pocit bezpečí. Proto jsem zařadil tuto otázku.

	Žádné	1 – 500 Kč	501 – 1000 Kč	1001 a více Kč
Počet odpovědí	13	39	15	33

Tabulka 12.

Graf 10.

Nejvíce lidí odpovědělo, že jsou ochotni utratit za svou osobní bezpečnost nanejvýš 500 Kč. Podle toho by se dalo odhadnout, že by si pořídili například pepřový sprej nebo kapesní alarm. Druhá nejčastější možnost, kterou dotazovaní vybrali, bylo tisíc a více korun za nákup pomůcek. Přístup těchto občanů se jeví, jako zodpovědnější nebo obezřetnější. Z 33 to bylo 24 žen, které by byly ochotny vynaložit částku tisíc a více korun. Za nákup pomůcek pro osobní bezpečnost by 13% dotazovaných neutratilo vůbec nic. Snad proto, že se cítí ve svých městech a obcích natolik bezpečně. Mohl jsem také zjistit na základě otázky č. 3 – nejvyšší dosažené vzdělání, že vzdělání

nemá zásadní vliv na to, kolik jsou lidé ochotni vydat financí na svou osobní bezpečnost.

Otázka č. 11:

Jaké jsou Vaše největší obavy spojené s Vaší bezpečností ve Vašem městě/obci?

Většina respondentů (30%) se shodovala v odpovědi, že mají největší strach z Romů. Tato odpověď se nejvíce vyskytla u respondentů, kteří bydlí v Přerově, Zábřehu na Moravě, Prostějově a v Olomouci. 27% odpovědělo, že mají obavy z přepadení, okradení, znásilnění. Z toho 16% bylo žen, které měly, převážně obavy ze znásilnění. Dalších 14% dotazovaných má obavy z nepřizpůsobivých občanů (opilců 2%, narkomanů 4%, výtržníků 3%). 8% respondentů nemá žádné obavy. 7% respondentů odpovědělo „Nevím“. 4% mají obavy ze silničního provozu a 1% má obavy z nezaměstnanosti.

Otázka č. 12:

Pomohl/a byste někomu, kdyby byl přepaden?

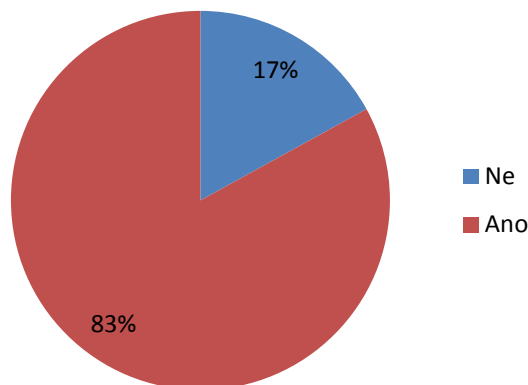
a) Ne

b) Ano

Pokud ano, jak?

	Ne	Ano
Počet odpovědí	17	83

Tabulka 13.

Graf 11.

„NE“ odpovědělo 17%. „ANO“ odpovědělo 83%. Na doplňující otázku „*Pokud ano, jak?*“ by 53% dotazovaných volalo Polici ČR, 14% by odlákalo pozornost útočníka, 3% by se snažila zpacifikovat útočníka a 11% odpovědělo „Nevím“. Ze statistik a z rad odborníků je nejlepším možným řešením volat policii a neohrožovat další životy, proto je potěšující zjištění, že více než polovina respondentů by se zachovala právě takto. Dalším pozitivem je vysoké procento odpověděvších pozitivně.

Otázka č. 13:

Byl/a jste někdy přepaden/a, okraden/a, napaden/a ve Vašem městě/obci?

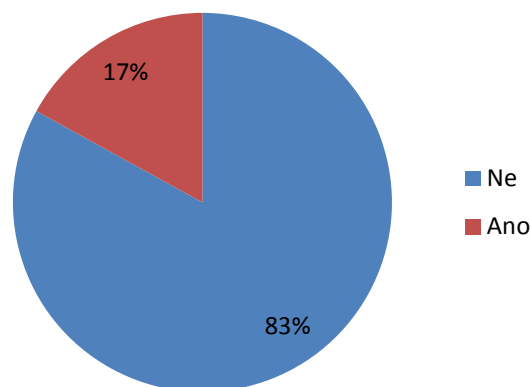
a) Ne

a) Ano

Pokud ano, jak?

	Ne	Ano
Počet odpovědí	83	17

Tabulka 14.

Graf 12.

„NE“ odpovědělo 83% respondentů, „ANO“ odpovědělo 17% respondentů. Z těchto 17% bylo 7% okradeno o své osobní věci, 6% bylo napadeno (z toho 5% bylo napadeno Romy), automobil byl vykraden 2%, 1% byl automobil odcizen, 1% bylo odcizeno kolo.

Otázka č. 14:

Byl/a jste někdy svědkem nějaké kriminální činnosti ve Vašem městě/obci?

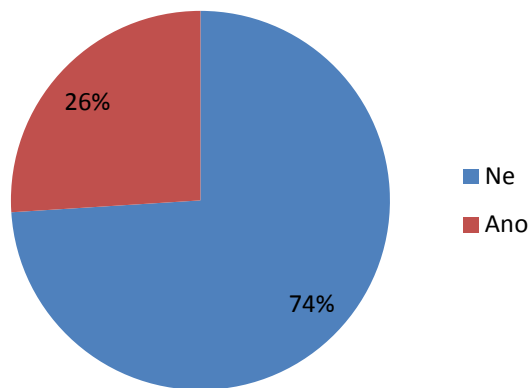
a) Ne

b) Ano

Pokud ano, jaké?

	Ne	Ano
Počet odpovědí	74	26

Tabulka 15.

Graf 13.

„NE“ odpovědělo 74% respondentů. „ANO“ odpovědělo 26% respondentů. Z těchto 26% bylo 8% respondentů svědky okradení, 5% agresivního chování romů, 4% vyhrožování, 3% bylo svědky odcizení auta, 2% bylo svědky rvačky, 3% braní drog, 1% bylo svědkem brutality policistů.

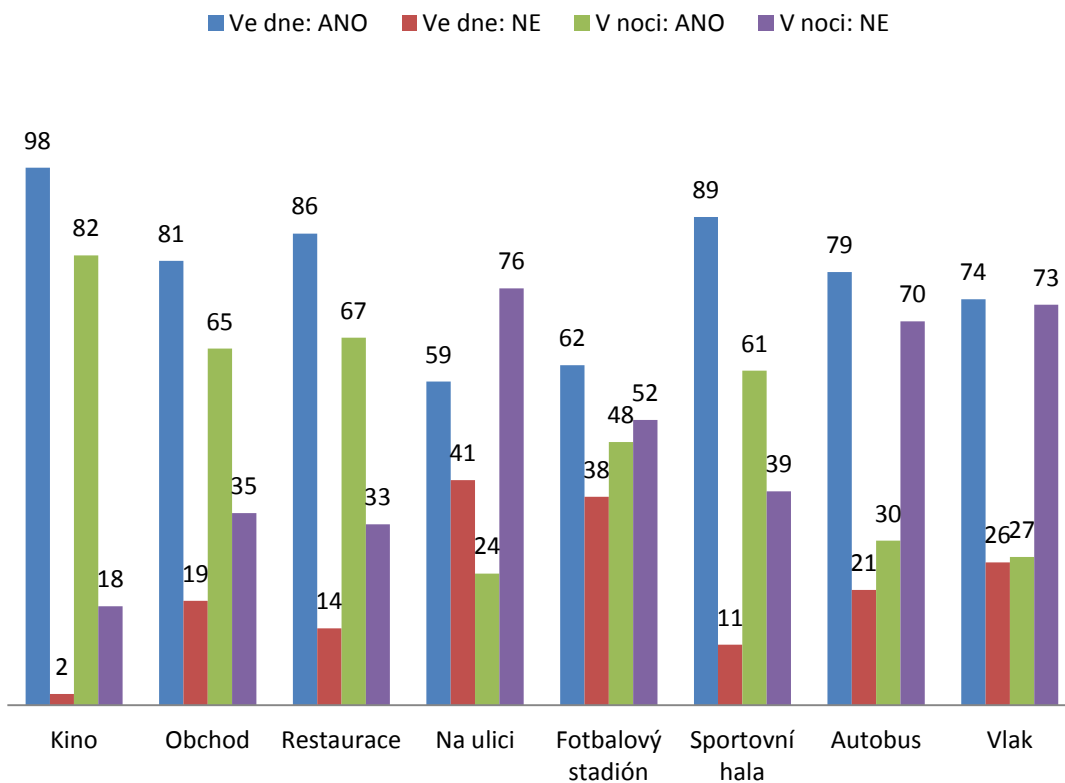
Otázka č. 15:

Cítíte se bezpečně na těchto místech (ve Vašem městě/obci)?

Napište Ano (pokud se cítíte bezpečně). Ne (pokud se bezpečně necítíte).

Místo		ANO	NE
Kino	Ve dne	98	2
	V noci	82	18
Obchod	Ve dne	81	19
	V noci	65	35
Restaurace	Ve dne	86	14
	V noci	67	33
Na ulici	Ve dne	59	41
	V noci	24	76
Fotbalový stadión	Ve dne	62	38
	V noci	48	52
Sportovní hala	Ve dne	89	11
	V noci	61	39
Autobus	Ve dne	79	21
	V noci	30	70
Vlak	Ve dne	74	26
	V noci	27	73

Tabulka 16.

Graf 14.

Obyvatelé Olomouckého kraje se obecně cítí bezpečněji ve dne. Z odpovědí vyplynulo, že se lidé ve dne cítí nejméně bezpečně na ulici a nejvíce bezpečně v kině. V noci se pak většina necítí bezpečně na ulici a nejvíce bezpečně v kině. Z čehož usuzujeme, že podle obyvatel olomouckého kraje se lidé cítí nejméně bezpečně na ulici.

Otázka č. 16:

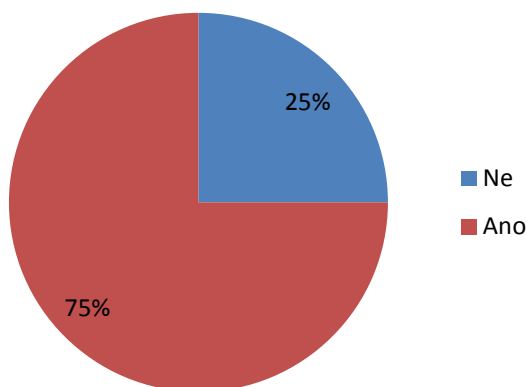
Budete po vyplnění tohoto dotazníku více vnímat svou bezpečnost?

- a) Ne
- b) Ano

Tato otázka je v dotazníku umístěna z důvodu zpětné vazby a k zamyšlení samotných občanů.

	Ne	Ano
Počet odpovědí	25	75

Tabulka 17.

Graf 15.

U této otázky jsme opravdu rádi, že tři čtvrtiny odpověděli kladně. Tato práce a v ní obsažený výzkum nepřináší užitek jen úzké skupině čtenářů, ale i lidem, kteří se výzkumu zúčastnili, protože právě sami obyvatelé mohou nejlépe dbát o svou bezpečnost a svou všímavostí pomoci při řešení trestných činů a přestupků. Nebo mohou pomoci někomu v nesnázích. Pokud tedy budou vnímat svou bezpečnost více, mohou přispět ke zlepšení bezpečnostní situace ve svém městě či obci.

Otázka č. 17:

Máte-li nějaká doplnění či názory, napište je prosím na toto místo.

U této otázky jsem doplnění či názory citoval:

„Moc pěkný dotazník se ti povedl. Vzhledem k tomu, že jsem chlap tak se v noci moc nebojím. Myslím, že v centru je to ok. Horší na bezpečnost budou okrajové části města a části kde bydlí nepřizpůsobiví občané.“

„Dobrý dotazník, dostane se k tomu policie?“

„Domnívám se, že lepším a rychlejším zásahem a prevencí policejních složek by se dalo eliminovat mnoho násilností páchaných především u nočních klubů a restauračních zařízení. Dalším problémem, se kterým jsem se setkal, že po výpovědích mých známých po rvačkách, se dotyční pachatelé násilností dozví, kdo proti nim svědčil a některým z nich bylo už v minulosti vyhrožováno.“

„k bodu 16 - jsem poseroutka, hlídám sebe, rodinu, bydlení... víc už to nejde, proto tato odpověď.. ne znamená, že se o bezpečnost nezajímám O:) ať se vám daří!!“

„Olomouc je bezpečné místo, za předpokladu, že nejste trnem v oku určité skupině lidí.“

„Olomouc je bezpečné město“

„Myslím si, že by si lidé měly více všimnout svého okolí.“

11 OVĚŘENÍ VĚCNÝCH HYPOTÉZ

VH1: Ženy jsou častěji oběťmi trestných činů v Olomouckém kraji.

Věcnou hypotézu ověřujeme na základě rozřazovací otázky „*Jakého jste pohlaví?*“ a otázky „*Byl/a jste někdy přepaden/a, okraden/a, napaden/a ve Vašem městě/obci?*“.

Rozřazovací otázka slouží k rozřídění obyvatel na muže a ženy a díky ní můžeme vyhodnocovat četnost odpovědí mužů a žen.

17% obyvatel Olomouckého kraje odpovědělo, že se stali obětí trestného činu, přičemž 12% z celkového počtu dotazovaných bylo žen. Z odpovědí vyplývá, že jsou tedy oběťmi trestných činů více ženy.

Lze říci, že věcná hypotéza VH1 byla potvrzena.

VH2: Ve dne se obyvatelé Olomouckého kraje cítí bezpečněji, než v noci.

Věcnou hypotézu ověřujeme na základě otázky „*Cítíte se bezpečně na těchto místech (ve Vašem městě/obci)?*“ Respondenti zde měli odpovídat ANO (cítím se bezpečně, NE (necítím se bezpečně). Budeme se tedy soustředit na tabulku č. 16. a porovnávat četnost odpovědí „*ve dne*“ a „*v noci*“.

Na všech místech, která byla v dotazníku uvedena, se cítí respondenti bezpečněji ve dne než v noci. Z dotazníku vyplývá, že se ve dne nejbezpečněji cítí obyvatelé Olomouckého kraje v kině a nejméně bezpečně na ulici.

Tuto hypotézu považují za potvrzenou.

12 DISKUZE

Hlavním cílem diplomové práce byla analýza vnímání bezpečnosti obyvatel vybraného kraje. Pro výzkum byl vybrán kraj Olomoucký. Výzkum byl realizován pomocí dotazníkového šetření na vybraném vzorku respondentů. Ve středu zájmu jsou odpovědi a jejich následná analýza týkající se pocitu a zhodnocení bezpečnosti lidí žijících v různých městech a obcích na území Olomouckého kraje.

Hlavním dosaženým výsledkem je zjištění, že se lidé v Olomouckém kraji cítí bezpečně. Jen opravdu nízké procento reagovalo na tuto otázku negativně. Celkově je v České republice k roku 2014 evidováno 288 660 kriminálních činů. Z toho jich v Olomoucký kraj připadá 14 066, čímž se řadí na sedmé místo. Dá se usoudit, že co do kriminality je situace v Olomouckém kraji průměrná. Podle statistiky o četnosti kriminálních činů uvedené na stránkách Policie ČR je nejbezpečněji v kraji Karlovarském a nejméně v hlavním městě. Zjištění z dotazníku zcela nepodporuje výsledky uvedené ve statistikách. Může to být ovlivněno mnoha faktory. Například zastoupení respondentů z měst a obcí, kde není kriminalita tak vysoká. Potom zcela určitě záleží na tom, v jaké společnosti a sociální situaci se jednotlivý respondenti nachází. Souvisí to i s jejich vzděláním, o kterém víme, že nejvíce dotazovaných má vysokoškolské. A v neposlední řadě záleží i na životním stylu a životní situaci, ve které se respondenti nachází. Dílčím stěžejním cílem je zjištění, zda by oslovení respondenti pomohli osobě – oběti, která je napadena. Více než tři čtvrtiny odpověděly, že ano a to tak, že by volali policii nebo by odlákali pachatelovu pozornost. Volbu volat policii by volilo nejvíce z dotazovaných. Podle doporučení kriminalistů je nejlepším možným řešením volat policii a neohrožovat hlavně svůj život a zdraví nebo dalších lidí. Možnost nějakým způsobem odzbrojit a zneškodnit pachatele by volilo jen velmi malé procento respondentů. V krajním případě bezprostředního ohrožení by se tato varianta mohla jevit jako jediná možná, ale spíše se s ní v realitě nesetkáváme a pokud ano, pak jedna skupina lidí takového člověka považuje za hrdinu a další za nezodpovědného šílence, který nedomýšlí důsledky svého jednání. Dalším cílem bylo zjistit, co by lidé udělali pro svou bezpečnost. Mnoho odpovědí směřuje k pomoci a spolupráci s policií ČR. Jak si ale takovou pomoc občané představují, je těžké vyjádřit. Snad tak, že budou plnit svou občanskou povinnost a pokud budou svědky nebo budou vědět o kriminální činnosti, nahlásí to. Celkem očekávaně tu vyvstala myšlenka „vystěhovat“ naši méně přizpůsobivou národnostní menšinu. Otázkou hned potom je, jak by se dalo něco

takového vůbec realizovat, zda by to nějak zásadně ovlivnilo četnost kriminálních činů. Padl i návrh zajistit vznik preventivních seminářů. Není to vůbec špatná myšlenka, jen její realizace poněkud složitá. Zda by semináře mohli vzniknout a ovlivnit by naši bezpečnost, je těžké posoudit a hodno dalšího zkoumání v samostatné práci na tohle téma.

Stěžejního cíle bylo dosaženo a zjištění, že se cítí obyvatelé Olomouckého kraje bezpečně, je pozitivní. Snad by jen mohli trochu více přemýšlet nad tím, jak společnosti zajistit bezpečnější prostředí. Většina totiž uvedla, že neví, jak by mohli bezpečnostní situaci zlepšit.

13 ZÁVĚR

Čtenářům je v předních kapitolách podán ucelený přehled o tom, co bezpečnost představuje. Jaká existují rizika a hrozby a to nejen u nás v České republice. To vše i v historických souvislostech s připomínkou a apelem na nebezpečnost válek, terorismu a používání moderních zbraní. Dále je poměrně rozsáhle specifikována Bezpečnostní strategie České republiky a to i s jejím vývojem. Ve čtvrté kapitole, kde je nejdříve všeobecně popsána Policie ČR a její úkoly, se také nachází specifika Policie Olomouckého kraje. V této kapitole se nachází důležité informace o tom, jaké strategie v prevenci kriminality policie uskutečňuje. Bezesporu je zde klíčová prevence a ta je realizována pomocí projektů prevence kriminality, podporou resocializačních programů a sociální prevence. V šesté kapitole o systémech ovlivňujících bezpečnost v Olomouckém kraji jsou uvedena rizika a hrozby typické pro tento kraj.

Cíle teoretické a praktické části práce bylo dosaženo. Podařilo se zjistit na základě dotazníkového šetření, jak se cítí a vnímají bezpečnost obyvatelé Olomouckého kraje. Podařilo se také zjistit, z čeho mají nejvíce obavy, zda by pomohli osobě v ohrožení a z vyhodnocení věcných hypotéz jsme zjistili, že je trestná činnosti páchána více na ženách, než na mužích a také že se obyvatelé Olomouckého kraje cítí ve dne bezpečněji než v noci.

Ve spolupráci s prezidiem Policie ČR, s vedoucím práce a díky ochotě respondentů vyplnit dotazník mohlo být dosaženo cíle, který jsem si ještě před psaním diplomové práce vytýčil. Protože je tato problematika ale velice široká a na základě zjištění z dotazníků vyvstává spousta dalších otázek a problémů hodných šetření, je práce námětem k dalšímu bádání. Dala by se rozvinout myšlenka, kdo a jakým způsobem by se měl starat o bezpečnost v jednotlivých krajích a zda by se měli více zapojit sami obyvatelé.

14 SOUHRN

Diplomová práce seznamuje čtenáře s analýzou bezpečnosti obyvatel v Olomouckém kraji. V teoretické části jsou základní poznatky o bezpečnosti, její historii a současnosti. Práce informuje čtenáře o Bezpečnostní strategii České republiky o jejím vzniku a postupných úpravách. Nabízí nahlédnutí do problematiky Policie České republiky, srovnává počet policistů s počtem obyvatel v Olomouckém kraji a porovnává s hlavním městem Praha. Také je rozebrána problematika kriminality, prevence kriminality a porovnání počtů kriminálních činů v Olomouckém kraji (1. pololetí roku 2013 s 1. pololetím roku 2014). Praktická část se věnuje analýze bezpečnosti obyvatel v Olomouckém kraji, která je zpracována na základě dotazníkového šetření. Jednotlivé otázky v dotazníku jsou vyhodnoceny v podobě tabulek a grafů. V jedné z kapitol jsou stanoveny věcné hypotézy „*Ženy jsou častěji oběťmi trestných činů v Olomouckém kraji*“ a „*Ve dne se obyvatelé Olomouckého kraje cítí bezpečněji, než v noci.*“, které lze považovat za potvrzené.

15 SUMMARY

The diploma thesis presents the reader with the findings of the analysis of the public security perception in Olomouc region. In the theoretical section provides a general summary of the progress of the security, synchronically and diachronically; as well as the summary of the Security response strategies of the Czech Republic, describing the conception and the subsequent evolution. This section also provides a brief description of the issues of the Police of the Czech Republic, giving the policeman/resident ratio and drawing the comparison with the Prague section of the Police of the Czech Republic. The criminality, its prevention and the statistics of the criminality (1st half of 2013 vs. 1st half of 2014) is described as well. The practical section of the thesis consists of the analysis of the public security perception in Olomouc region. The used method of the analysis was in a questionnaire form. The questions were evaluated using the various tables and graphs. One chapter provides the factual hypotheses, such as “In the region, women are more frequently the victims of a crime.” or “People feel more secure during the day than at night”, which are considered as proven and obvious.

16 REFERENČNÍ SEZNAM

Akademie věd České republiky. (2011). *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 3. vyd. Praha, Academia.

Antušák, Z., Kopecký, E. (2007). *Krizový management*. Praha Oeconomica.

Buzan, B., Waever O., De Wilde, J. (2005). *Bezpečnost: Nový rámec pro analýzu*. Brno: Centrum strategických studií, o.s..

Cullen, T., Agnew, R. (2003). *Criminological Theory*. California: Publishing Company.

Český statistický úřad. (2015). *Krajská správa ČSÚ v Olomouci*. Retrieved 26. 3. 2015 from the World Wide Web: <https://www.czso.cz/csu/xm>.

Český statistický úřad. (2015). *Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praha*. Retrieved 26. 3. 2015 from the World Wide Web: <https://www.czso.cz/csu/xa>.

Frömel, K. (2002). *Kompendium psaní a publikování v kinantropologii*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Galvas, P. (2007). *Mezinárodní a národní bezpečnost*. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů.

Ganor, B. (2002). *Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist Another Man's Freedom Fighter?* Police Practice and Research.

Holas, J., Večerka, K. (2013). *Stát a občan v prevenci kriminality*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Hruška, J. (2014). *Rizika a hrozby*. Jindřichův Hradec.

Chráška, M. (2007). *Metoda výzkumu: základního kvalitního výzkumu*. 1. Vyd. Brno: Konvoj.

Jirovský, V. (2007). *Kybernetická kriminalita nejen o hackingu, crackingu, virech a trojských koních bez tajemství*. Praha : Grada Publishing, a. s..

Ki-mun, L. (2013). *Plýtvání jídlem jako ekonomický, sociální i environmentální problém, rada OSN*. Praha: Media Brief.

Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. (2015). *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Retrieved 3. 3. 2015 from the World Wide Web: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

Krejčí, O. (2011). *Lidská práva*. Praha: Professional Publishing.

Lilly, R., et al. (2002). *Criminological Theory. Context and Consequences*. California: Sage Publication.

Lukáš, L. (2012). *Bezpečnostní technologie, systémy a management II*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM.

Macháček, J. (2014). *Pojem stát je nezřetelný, výrazy státnost a stát ztrácejí kontury*. 17, 61 – 66.

Matoušek, O. (2003). *Mládež a delikvence. Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Praha: Portál, s.r.o.

MFČR. (2015). *Dotace*. Retrieved 13. 4. 2015 from the World Wide Web: <http://www.mfcr.cz/#tab-dotace>.

MVČR. (2012). *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015*.

MVČR (2015). *Community policing*. Retrieved 16. 3. 2015 from the World Wide Web: <http://www.mvcr.cz/clanek/community-policing.aspx>.

MVČR. (2015). *Bezpečnostní hrozby*. Retrieved 18. 4. 2015 from the World Wide Web: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby337414.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>.

Národní centrum kybernetické bezpečnosti. (2015). *Co je NCKB*. Retrieved 1. 3. 2015 from the World Wide Web: <http://www.govcert.cz/cs/>.

Národní centrum kybernetické bezpečnosti. (2015). *Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období 2015 – 2020*. Retrieved 19. 3. 2015 from the World Wide Web: https://ccdcoe.org/sites/default/files/strategy/CZE_NCSS_cz.pdf.

Novák, J. (2014). *Bezpečnost a řízení zdrojů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Novák, J. (2014). *Vnitřní a vnější bezpečnost státu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Novák, J. (2014). *Vývoj společnosti – důsledky a rizika*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Novotný, O., Zapletal, J. (2008). *Kriminologie*. Praha: ASPI.

Policie ČR. (2015). *Community policing*. Retrieved 13. 3. 2015 from the World Wide Web: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-to-community-policing.aspx>.

Policie ČR. (2015). *Olomoucký kraj*. Retrieved 14. 3. 2015 from the World Wide Web: <http://www.policie.cz/olomoucky-kraj.aspx>.

Policie ČR. (2012). *Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013 – 2016*.

Shaftoe, H. (2004). *Crime Prevention. Facts, Fallacies and the Future*. New York: Palgrave MacMillan.

Tomášek, J. (2010). *Úvod do kriminologie, jak studovat zločin*. Praha: Grada Publishing a.s.

Trávníčková, I. (2011). *Trestní politika očima občanů ČR*, *Trestněprávní revue*, 7, 204.

Trestní zákoník. (2009). *Zákon č. 40/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů*.

Ústavní zákon. (1993). *Listina základních práv a svobod*, 2/1993 Sb.

Zeman, P., et al. (2010). *Názory a postoje občanů v oblasti trestní politiky*. Praha: IKSP, 32.

Zeman, P. (2014). *Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 82.

Zeman, P. (2014). *Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů*. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

17 PŘÍLOHY

DOTAZNÍK

Vážená paní, vážený pane,

jmenuji se Ondřej Slíž a jsem studentem Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. Pro svou diplomovou práci jsem si vybral téma „Analýza vnímání bezpečnosti obyvatel Olomouckého kraje“. Můj dotazník by měl vést k podrobnějšímu průzkumu lidí, jak přemýšlí nad svou bezpečností ve svém městě, obci. Proto bych Vás rád tímto požádal o pozorné přečtení otázek a následné označení, vyplnění odpovědí.

Dotazník je anonymní a všechna data budou využita pouze jako podklad pro mou diplomovou práci.

Odpovědi kroužkujte nebo vyplňte na dané místo, prosím.

1. Jakého jste pohlaví?

- a) Žena
- b) Muž

2. Kolik je Vám let?

- a) 18 - 30
- b) 31 - 40
- c) 41 - 50
- d) 51 - 60
- e) 61 a více

3. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Výuční list
- b) Maturita
- c) Vyšší odborné vzdělání
- d) Vysokoškolské a vyšší

4. V jakém městě/obci v Olomouckém kraji bydlíte?

.....

5. Cítíte se bezpečně ve Vašem městě/obci?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne
- e) Nevím, nepřemýšlím o tom

6. **Jak vnímáte bezpečnost ve Vašem městě/obci?**
- a) Kladně
  - b) Spíše kladně
  - c) Spíše záporně
  - d) Záporně
  - e) Nevím, nepřemýšlím o tom
7. **Jste spokojená/ý s bezpečností ve Vašem městě/obci?**
- a) Jsem spokojená/ý
  - b) Jsem spíše spokojená/ý
  - c) Jsem spíše nespokojená/ý
  - d) Jsem nespokojená/ý
  - e) Nevím, nepřemýšlím o tom
8. **Kdo si myslíte, že by se měl starat o bezpečnost ve Vašem městě/obci?**
- a) Sami obyvatelé
  - b) Policie České republiky
  - c) Armáda České republiky
  - d) Profesionální hasiči a dobrovolní hasiči
  - e) Všechny tyto možnosti
  - f) Nevím, nepřemýšlím o tom
9. **Co jste ochotna/ochoten udělat pro bezpečnost ve Vašem městě/obci?**
- .....
10. **Kolik jste ochotna/ochoten utratit peněz za nákup pomůcek pro osobní bezpečnost?**
- a) Žádné
  - b) 1 - 500kč
  - c) 501 - 1000kč
  - d) 1001 a více
11. **Jaké jsou Vaše největší obavy spojené s Vaší bezpečností ve Vašem městě/obci?**
- .....
12. **Pomohl/a byste někomu, kdyby byl přepaden?**
- a) Ne
  - b) Ano
- Pokud ano, jak? .....

13. **Byl/a jste někdy přepaden/a, okraden/a, napaden/a ve Vašem městě/obci?**

a) Ne

b) Ano

Pokud ano, jak? .....

14. **Byl/a jste někdy svědkem nějaké kriminální činnosti ve Vašem městě/obci?**

a) Ne

b) Ano

Pokud ano, jaké? .....

15. **Cítíte se bezpečně na těchto místech (ve Vašem městě/obci)?**

Napište **Ano** (pokud se cítíte bezpečně). **Ne** (pokud se bezpečně necítíte).

Kino	Ve dne	
	V noci	
Obchod	Ve dne	
	V noci	
Restaurace	Ve dne	
	V noci	
Na ulici	Ve dne	
	V noci	
Fotbalový stadión	Ve dne	
	V noci	
Sportovní hala	Ve dne	
	V noci	
Autobus	Ve dne	
	V noci	
Vlak	Ve dne	
	V noci	

16. **Budete po vyplnění tohoto dotazníku více vnímat svou bezpečnost?**

a) Ne

b) Ano

17. **Máte-li nějaká doplnění či názory, napište je prosím na toto místo.**

Děkuji za Vámi věnovaný čas